

2008. gada ziema
www.lu.lv

**Eiropas studijas
Gruzijas jauniešiem**

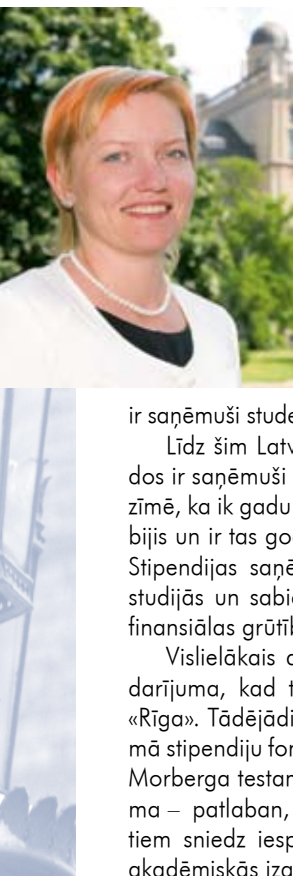
**Humors kā līdzeklis
stresa pārvarēšanai**

**Mecenātu
stipendijām
pieteikties
IR vērts!**

**Radio NABA
klausītāji
fotografē
raidījumu**

**Analītiskā
filozofija –
vai labākā?**

Mecenātisma vērtība ir stipendiāta sasniegumi!

Katrs no mecenātiem savu artavu dod ar īpašu ziņu, nozīmi, mērķi. Katram tā ir sava. Mecenāta stipendija ir stipendija ar savu īpašo filozofiju, un tā uzliek pienākumu tās saņēmējam un arī tās devējam. Kā saņēmējam, tā devējam ir jābūt uz vienas pārliecības takas. Ja tā notiek, tad devēja un ņēmēja prieks ir divkārtšojies! Līdz šim tas ir izdevies. LU Fondam ir ziedojuši dāsni mecenāti ar godprātīgu un cēlu mērķi, un šīs stipendijas

ir saņēmuši studenti, kas ir pratuši to godam attaisnot.

Līdz šim Latvijas Universitātes Fonda stipendijas šajos gados ir saņēmuši 800 LU un citu augstskolu stipendiāti. Tas nozīmē, ka ik gadu vismaz 150 Latvijas Universitātes studentiem ir bijis un ir tas gods saņemt kādu no LU mecenāta stipendijām. Stipendijas saņēmuši gan studenti, kas izcēlušies ar izcilību studijās un sabiedriskajā darbā, gan studenti, kam ir bijušas finansilālas grūtības studiju turpināšanai.

Vislielākais atbalsts nenoliedzami nāk no 2001. gada LU darījuma, kad tā pārdeva pirmpirkuma tiesības uz viesnīcu «Rīga». Tādējādi LU ieguva 5 miljonus ASV dolāru neaizskaramā stipendiju fonda kapitāla. Saskaņā ar dižmecenāta Kristapa Morberga testamentu tā augļi – procenti no depozītnguldījuma – patlaban, 2008./2009. akadēmiskā gadā, 70 studentiem sniedz iespēju saņemt vērā ņemamu stipendiju saviem akadēmiskās izglītības turpmākajiem sasniegumiem.

Papildus K. Morberga stipendijai LU studenti saņem vēl 19 dažādu mecenātu stipendijas. Tas nozīmē, ka kopā pašreiz šajā akadēmiskajā gadā 200 LU veiksmīgākie, sekmīgākie, zinātkārākie, interesantākie un atraktīvākie studenti konkursa kārtībā saņem LU mecenāta stipendiju, vidēji 120 latu mēnesī.

Kādi ir LU Fonda turpmākie mērķi? Viens no tiem ir dubultot stipendiju fonda apjomu stipendijai «Ceļamaize» no 24 000 LVL uz 50 000 LVL. «Ceļamaize» ir domāta sekmīgiem un sabiedriski aktīviem studentiem, kuriem ir nepietiekams finansāls atbalsts studijām, jo diemžēl šodienas ekonomiskie apstākļi draud ierobežot izcilu un zinātkāru jauniešu studijas. Ja esat students, kas domā par to, vai uzsākt strādāt vai turpināt studijas, LU Fonda stipendiju programma «Ceļamaize» ir domāta tieši jums un par labu akadēmiskajām studijām!

Latvijas Universitātes Fonds, kas kā nodibinājums darbojas no 2005. gada janvāra, ir paveicis ļoti daudz. Liels palīdzes LU profesoram Ivaram Lācim (LU rektors no 2000. līdz 2007. gadam) un LU Fonda iepriekšējam vadītājam Krišam Spūlim, kuri ar Prometeja pārliecību Latvijas Universitātē sekmīgi aizsāka mecenātisma ideju. Šīs iestrādes šodienas LU Fondam sniedz pilnvērtīgu atdevi ar uzviņu.

Papildus stipendijām Latvijas Universitātes Fonds uzsāk vēl divus atbalsta virzienus – LU rekonstrukciju projekti un LU mācību vides uzlabošanas projekti, par kuriem vairāk varēsiet lasīt LU Fonda mājaslapā www.fonds.lv.

Laila Kundziņa,

Latvijas Universitātes Fonda direktore no 2008. gada 1. maija

Latvijas Universitātes izdevums
Iznāk kopš 25.09.1922.

Raiņa bulvāris 19–127
Rīga, LV-1586
Tālrunis: 67034329

E-pasts: info@lu.lv

<http://avize.lu.lv>

Izdevumu sagatavojis:
LU Preses centrs
LU Akadēmiskais apgāds

Reģistrācijas apliecība nr. 535

© Latvijas Universitāte, 2008

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā
atsauce uz izdevumu obligāta

ISBN 978-9984-825-70-0

Atbildīgā par izdevumu:
Ilona Vilcāne

Korespondenti:
Kitija Balcare, Elīna Belova, Guntars Daģis,
Klinta Ločmele, Anna Platpīre, Anna Radzobe

Tulkojums angļu valodā: Māra Antenišķe

Maketētāja: Ieva Tiltiņa

Fotogrāfs: Toms Grīnbergs

Literārā redaktore: Ruta Puriņa

Atbalsts internetā: Andis Janovs

Saturs

Anna Radzobe

**Latvijas Universitātē ieradušies
studenti no Gruzijas** 3

Kitija Balcare

Humora eksperte par stresa pārvarēšanu 5

Anna Radzobe

**Latvijas Universitātes Karjeras centrs
piedāvā jaunus seminārus** 8

Anna Radzobe

LU piešķir studentiem mecenātu stipendijas 10

Anna Platpīre

**Latvijas Universitātes students
no Koku Zemes** 12

Anna Platpīre

Skaņa satiek radioklausītāju fotogrāfijā 14

Elīna Belova

LU izgudrojumu aizkulisēs 19

Kitija Balcare

Jaunieši, kas ir par brīvu dzīvesveidu 22

Klinta Ločmele

**Diskusija par priekšvēlēšanu solījumiem
un publisko atvadu rituālu** 25

Guntars Daģis

Labākā filozofija 28

Svarīgākie notikumi Latvijas Universitātē 30

Jaunieši no Gruzijas. No kreisās: Kikvidze Levan, Nino Paatashvili, Olena Abramishvili, Salome Bitsadze, Mamuka Goksadze

Latvijas Universitātē ieradušies studenti no Gruzijas

Anna RADZOBĒ

2008./2009. akadēmiskajā gadā Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātē studijas maģistra programmā «Eiropas studijas» uzsāka 11 jaunieši no Gruzijas. Latvijas Universitāte un Ekonomikas un vadības fakultāte, nodrošinot studiju iespējas jauniešiem no Gruzijas, vēlas sniegt savu ieguldījumu Eiropas Savienības kaimiņattiecību politikas īstenošanā un jaunas demokrātijas stiprināšanā. Studējot šajā programmā, jaunieši, kas bakalaura līmeņa izglītību ieguvuši politikas zinātnē, jurisprudencē, ekonomikā vai uzņēmējdarbības vadībā, varēs Eiropas integrācijas kontekstā iegūt zināšanas Eiropas Savienības problemātikas jautājumos.

Latvijas Universitātes Ārlietu departamenta direktore Alina Gržibovska: – Ideja uzņemt Gruzijas studentus Latvijas Universitātē radās pagājušajā vasarā, kad sākās bruņotais konflikts ar Krieviju. Šis priekšlikums, kuru Ekonomikas un vadības fakultāte izteica Universitātes vadībai, bija spontāns, taču tajā pašā laikā apdomāts. Universitāte spēj piedāvāt palīdzību ārzemju

studentiem – gan tiem, kuri nāk no sadarbības universitātēm, gan citiem, nodrošinot iespēju gūt kvalitatīvu izglītību Latvijā.

Kādreiz, neilgi pēc Latvijas valstiskās neatkarības atgūšanas, arī LU saņēma palīdzību no ārzemju augstskolām, īpaši no Vācijas un Zviedrijas. Šis atbalsts ietvēra gan stipendijas, gan datorus un citu tehniku augstskolas infrastruktūras attīstības veicināšanai.

Pēc Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā LU nonāca citā augstskolu kategorijā. Tagad tā ne tikai saņem palīdzību, bet arī spēj sniegt to citu valstu, īpaši nesen neatkarību atguvušo demokrātisko valstu, augstskolām.

Pašlaik mūsu palīdzība visvairāk vajadzīga Gruzijai. Augstākās izglītības sistēma jaunās demokrātiskās valstīs var augt un attīstīties, saņemot palīdzību un pieredzi no sadarbības universitātēm ārvalstīs. Latvijas Universitātei šī ir laba iespēja dalīties ar akadēmisko un organizatorisko pieredzi.

Studenti, kuri ir ieradusies no Gruzijas, studēs Eiropas studiju maģistra programmā, apgūstot ES institūciju darbības principus, politisko sistēmu, ekonomiskos un juridiskos jautājumus. Pēc atgriešanās savā valstī viņi varēs veiksmīgi darboties valsts pārvaldē, kā arī apmācīt citus studentus.

Septiņiem no vienpadsmit studentiem finansējumu sniedz LU Ekonomikas un vadības fakultāte, bet pārējiem – Eiropas Komisijas Izglītības un kultūras ģenerāldirektorāta programmas *Lifelong Learning: horizontal Lisbon policy issues and international affairs* ietvaros īstenotais projekts *Master Courses in European Integration Studies – Scholarships for ENP countries & Russia*.

Salome Bitsadze un Mamuka Gokhsadze:

«Iespēja studēt Latvijā mums ir kā dāvana»

Abi jaunieši ir absolvējuši biznesa vadības bakalaura programmu pagājušajā vasarā Tbilisi. Mamuka absolvēja Nodara Dumbadzes Tbilisi universitāti un Salome – Svētā Grigola Peradzes vārdā nosaukto Tbilisi universitāti. Iepriekšējā izglītība ekonomikas jomā izraisīja tālāku interesi par Eiropas Savienības uzņēmējdarbības apguvi.

– Kā jūs izlēmāt pieteikties studijām Latvijas Universitātes Eiropas studiju programmā?

Salome: – Par šo iespēju uzzināju savā universitātē Tbilisi. Esam pateicīgi Eiropas studiju maģistra programmas direktorei prof. Tatjanai Muravskai, kura nosūtīja manai universitātei informāciju par iespēju pieteikties šai stipendijai. Esmu dzīvojis Latvijā vairākus gadus un ļoti milu šo valsti un pilsētu.

Mamuka: – Eiropas reģions atrodas tuvu Gruzijai, un Eiropas studijas ir interesanta programma. Manas intereses ir saistītas ar vadības zinībām un ekonomiku, kas arī ir daļa no šīs programmas satura.

Salome: – Es uzskatu, ka Latvijas valsts dod mums ļoti labu iespēju studēt maģistrantūrā. Tas ir ļoti labs piemērs draudzīgu kaimiņattiecību veicināšanai. Eiropas Savienība kopumā daudz palīdzēja Gruzijai pēc kara, un tas palīdzēja valsts atjaunošanai un attīstībai. Atbalsts studentiem no Gruzijas arī ir liela palīdzība.

– Kādi ir jūsu pirmie iespaidi par Latviju, fakultāti, pārējiem studentiem?

Mamuka: – Mēs ieradāmies nesen, pagaidām neesam paspējuši daudz apskatīt un iepazīt valsti. Esmu Latvijā pirmoreiz dzīvē.

Salome: – Esmu Latvijā bijusi jau iepriekš. Mums patīk pilsētas daļa, kurā dzīvojam. Centrs ir kompakts, viss atrodas tuvu, salīdzinot ar Tbilisi, kur ir četri miljoni iedzīvotāju. Cilvēki pārsvarā ir laipni un viesmīlīgi. Arī gruzīni paši pārsvarā mēdz būt viesmīlīgi. Esot Latvijas Universitātē, mums ir patiešām interesanti satikt citus studentus. Mūsu kursā ir cilvēki no ārzemēm, no dažādām pasaules daļām. Mēs domājam, ka viņi ir interesanti, gudri un studēt ar viņiem kopā mums ir kā dāvana.

– Ko jūs sagaidāt no studiju laika Eiropas studiju maģistra programmā? Kā plānojat lietot šeit iegūto izglītību, kad atgriezīsieties mājās?

Salome: – Mēs šeit paredzam studēt divus gadus un iegūt maģistra grādu. Esam apņēmušies cīnīties strādāt, lai attaisnotu

uz sevi liktās cerības. Mūsu mērķis ir uzlabot profesionālās zināšanas, kā arī labāk apgūt angļu valodu. Mūsu fakultāte Eiropas studiju maģistra programmas studentiem piedāvā par brīvu apgūt arī franču valodu, un mēs noteikti izmantosim šo iespēju. Tāpat ceram uzzināt vairāk par politiskajiem un ekonomiskajiem procesiem Eiropas Savienībā. Brīvajā laikā plānojam apceļot Latviju un apskatīt ievērojamās vietas.

Mamuka pirms dažām dienām piedalījās starptautiskajās Paula Budovska piemiņai veltītajās vrestlinga sacensībās Latvijā un izcīnīja otro vietu. Sports noteikti būs viņa hobijs brīvajā laikā arī turpmāk.

Pēc studiju beigšanas abi plānojam atgriezties Gruzijā. Mūsu valstī kvalitatīvai izglītībai cilvēka dzīvē ir ļoti liela nozīme.

Pēc atgriešanās mājās mēs plānojam atrast darbu bankā un palīdzēt valstij atkopties no kara. Gruzija pašlaik pārdzīvo banku krīzi, un mēs vēlamies kaut ko darīt, lai uzlabotu situāciju.

Abi jaunieši pauda prieku par iespēju ierasties Latvijā, lai studētu. Latvijas Universitātes žests, viņuprāt, ir cēls, piešķirot finansējumu studentiem no Gruzijas.

Viņi stāsta, ka pēc kara ar Krieviju Gruzijā pašlaik valda krīze. Vairāk nekā 400 000 iedzīvotāju zaudējuši savus mitekļus bombardēšanas laikā. Viņi mēnesi dzīvoja teltīs, un jaunieši palīdzēja viņiem iekārtoties. Daudz palīdzēja ASV, ES, arī Latvija. Gruzija saņēma gan finansiālu, gan psiholoģisku palīdzību. «Fakts, ka varam šeit studēt, arī ir palīdzība, jo iegūtās zināšanas tiks nodotas tālāk Gruzijas studentiem un palīdzēs valsts atjaunošanā,» tā uzskata Salome un Mamuka.

Students from Georgia arrive at the University of Latvia

In this academic year, the Faculty of Economics and Management at the University of Latvia has decided to grant studies for 11 students from Georgia. The students will gain knowledge in business and public administration by attending lectures in the master's programme «European Studies».

Head of the University's International Relations Department, Alīna Grībovska, stresses that it is the duty of the University to help the students from new democratic countries as Latvia itself has received help from Germany and Sweden. At the moment, Georgia is the country in need of most help; the higher education system in new democratic countries may develop only by gaining experience and receiving help from partner universities abroad. This project is a good opportunity for Latvia, too, to share academic and organizational experience. This article also includes an interview with the first two students that arrived in Latvia in October, Salome Bitsadze and Mamuka Gokhsadze. They are thankful for the opportunity to get quality education.

Humora eksperte par stresa pārvarēšanu

Studentiem stresa situācijās vajadzētu atbalstīt citam citu

Kitija BALCARE

21. gadsimtā viena no sociālām slimībām ir stress. Pret to gadsimtiem ilgi cilvēki izmantojuši savdabīgu aizsargieroci – humoru. Par to, kāda ir humora loma stresa pārvarēšanas procesā, ir pētījuši Latvijas Universitātes Psiholoģijas un pedagoģijas fakultātes doktorante un Psiholoģijas nodaļas asistente leva Stokenberga, kurai humora pētniecības aizsākums ir datējams ar 2001. gadu.

Leva Stokenberga

leva ir zināmā mērā «pionieris» Latvijas sociālajā psiholoģijā humora izpētē saistībā ar stresa situācijām. Tas, par ko, kad un kāpēc cilvēki smejas, leva stāsta gan no pasaules akadēmiķu redzes viedokļa, gan izvirzot savas jau pierādītās un arī dažas vēl empīriski nepamatotas hipotēzes. Ideju, kur «rakt», ir daudz. Un tas ir pavisam nopietni.

Zinātniskā mērcē – humors un stress

Tēma par humoru, kas palīdz pārvarēt stresu, levu interesēja jau ļoti sen. Tas skatīts gan bakalaura, gan maģistra darbā, un nu arī tā ir daļa no promocijas darba. Kāpēc?

«Stress diezgan triviāli tiek saprasts kā kaut kas tāds, kas mūs visus skar un no kā nevar izvairīties. Psiholoģijas zinātnē ir aktuāls uzdevums meklēt alternatīvas, kā ar to tikt galā,» skaidro leva. «Manu interesi paralēli citiem pētījumu virzieniem par to, kas ir tie resursi un tehnikas, ko cilvēki izmanto, lai pārvarētu stresu, saistīja dzīvē novērots fenomens, ka cilvēks stresa situācijās dzīvē bieži vien smejas.»

Piemēram, smieklu un jociņu lavīna ir novērojama kaut vai pirms eksāmeņiem, kad sarunājas studenti, un tur ir tik daudz līdzības, kas palīdz izlādēt sakrājušos spriedzi. Gadās, ka cilvēki, kam ir nopietnas veselības problēmas, mēdz triekt tādus jokus, ka pārējiem sāk šķist, ka šermuļi skrien pa kauliem – kā viņi par kaut ko tādu var smieties? Acīmredzot viņiem tas palīdz. Ir arī profesijas, kuru pārstāvju specifiskie joki pašiem vien saprotami.

«Mani interesēja tas, kas ir tā funkcija, ko šie joki veic, jo cilvēkiem visā pasaulē visos vecumos ir raksturīga šī joku izmantošana,» atzīst leva. «Ēs vēlējos skatīt humoru kā resursu, kas palīdz cilvēkiem tikt galā ar stresa situācijām gan individuālā, gan grupas līmenī. Uz savas ādas pārdzīvoju to, kā ir, kad pirmais «roc» kādu tēmu. Septiņu gadu laikā daudz kas ir kļuvis skaidrāks, bet joprojām ir arī neatbildēti jautājumi.»

Ja līdz šim savos darbos leva to visu skatīja vairāk indivīda līmenī, tad šobrīd viņu interesē, kādā veidā var saistīt humora lietošanu ar to stresu, kas rodas no dažādiem sociāliem faktoriem. Kā gadās daudzās šauri specifiskās pētniecības jomās, attīstība notiek zināmā izolācijā no citām nozarēm, tajās gūtajām atziņām un atklājumiem. Līdzīgi varētu teikt arī par humora pētniecību, ko gadu gaitā veic neliela interesentu grupa. Tai ir savs žurnāls, tiek rīkotas arī savas konferences, un tikai pēdējos gados vērojama tendence veidot plašāku dialogu.

«Humora pētniekiem ik pa laikam pietrūkst sasaistes ar citām jomām. Šī projekta ideja ir sasaitīt kopā it kā savstarpēji diezgan vāji komunicējošas tradīcijas – humora izpēti un pētījumus stresa pārvarēšanas jomā,» uzsver leva, kas zinātnisko aktuālo projektu «Humora loma stresa pārvarēšanas procesā» īsteno kopā ar profesoru Ivaru Austeru un ko atbalstīja Latvijas Universitāte.

Skatpunktā: sociālā identitāte

Nozīmīgs faktors stresa situāciju rašanās gadījumos un humora lietošanā to risināšanai ir indivīda sociālās identitātes. Piemēram, jaunām sievietēm, kas ir arī sportistes, ir piedāvāts

novērtēt, kura situācija ir draudīgāka un nepatīkamāka. Ir divu veidu ievainojumi – viens, kas redzams sejā, bet otrs – poītes ievainojums. Sievietes eksperimentālā kārtā tika sadalītas divās grupās. Vienā no tām tiek aktualizēta sievietes identitāte, bet otrā – sportistes identitāte. Protams, rezultāti arī atbilst aktualizētajai identitātei.

«Tas, kā mēs uztveram apdraudējumu, lielā mērā ir atkarīgs no tā, kuru savu identitāti mēs tobrīd vairāk izjūtam,» skaidro leva. «Piemēram, ja vēlos būt laba studente, man ir svarīgi, lai mani nepieskaita pie nesekmīgo grupas, tadēļ man būs lielāks stress pirms eksāmena, kurā es nevēlos saņemt negatīvu vērtējumu. Taču, ja tai brīdī man svarīgāka ir mana loma kā savu bērnu mātei, tad daudz svarīgāk ir būt veiksmīgai mammai, bet kā studentei man negatīvā atzīme tik daudz nenozīmē.»

Ja es izjūtu stresu kā noteiktas grupas piederīgais, arī pārvarēt to man ir vieglāk kā šīs grupas pārstāvim ar citu – sev līdzīgo – atbalstu.

Piemēram, ja ir arī citi studenti, kas satraucas par šo pašu iespējamo negatīvo vērtējumu, tad ar tiem citiem var kopā mācīties, var atbalstīt cits citu un arī pasmieties, tādā veidā mazinot iespējamo stresu. Taču tas nepalīdz, ja šādu humorā tērptu atbalstu izrāda tie, kas vispār nav piederīgi šai stresa situācijā iesaistītajai grupai vai ir uztverti kā pretinieki, piemēram, vecāki, tie, kam atzīmes nav svarīgas, vai pasniedzēji.

«Ja tāds pats kā es joko šai situācijā, tad tas man palīdz, bet, ja kāds cits par to smejas, tad tas man nepalīdz ne nieka,» atzīst leva. «Lai to pārbaudītu, ir jāpēta specifiskas grupas, viņu stress jeb faktori, ko viņi izjūt kā apdraudējumu. Es pētu jauno basketbolistu apdraudētības izjūtu un stresa pārvarēšanas iespējas saistībā ar sporta traumām.»

Jebkurā stresa situācijā ir divas izvēles, ko var darīt. Var atrast resursus, kas palīdzēs pārvarēt stresu, mainot situāciju, ja tas ir iespējams. Otra perspektīva ir mainīt savu attieksmi pret situāciju, ja pašu situāciju nav iespējams ietekmēt. Piemēram, var distancēties no konkrētās situācijas, bet var mēģināt saskaņot jaunū pozitīvu perspektīvu.

«Ja es nedabūju darbu, es varu krist izmisumā, bet varu arī atrast pozitīvo aspektu, piemēram, ka man būs laiks apdomāt, ko es tiešām vēlos dzīvē darīt, vai man uz brīdi ir vairāk laika pašam sev,» piemēru min leva. «Ir ļoti svarīgi izpētīt, kas ir tie faktori, kas zema statusa grupai dotu iespēju mainīt savu situāciju. Piemēram, bezdarbniekiem, kas ilgstoši atrodas šajā grupā.»

Jāapzinās, ka stress ir postošāks, ja tas ir pastāvīgs. Tas ir tad, ja kāds pastāvīgi atrodas stresa situācijā, kad apkārtējās vides prasības pārsniedz viņa iespējas, tādā veidā radot individuālu frustrāciju.

«Dienmēl jāsecina, ka daudzas grupas Latvijā sāk ieņemt tādu pastāvīgu zema statusa grupas pozīciju,» atzīst leva. «Pasaulē kontekstā var minēt piemēru par tiem cilvēkiem, kas ilgstoši bijuši imigranti. Tā savā ziņā ir zema statusa grupa, ja ilgāku laiku nevar iekļauties sabiedrībā, jo noteiktās situācijās viņiem ir vajadzīga ārēja palīdzība.»

Viens veids, ko var darīt, ir veikt pasākumus, lai šai grupai būtu iespēja kļūt par pilnvērtīgiem pilsoņiem. Daudzviet imigrantiem tiek palīdzēts un viņi tiek atbalstīti, taču tad šiem cilvēkiem vairs nav motivācijas izrauties no savas zema statusa grupas identitātes, jo tā šajā gadījumā viņiem ir izdevīga. Tiek uzsvērta šī identitāte, kas savukārt rada sociālu spriedzi pārējā sabiedrībā, kurai ar saviem nodokļiem ir jāuztur šīs grupas pārstāvji. Ja imigrantiem, ienākot kādā vidē, nav dota iespēja kļūt par tādiem kā visi, tas rada sociālo spriedzi, jo viņiem jācinās par statusu, no vienas puses, pieprasot tādas pašas tiesības kā visiem, bet, no otras puses, viņi nevēlas

pakļauties citām normām, kas varbūt skar imigrantu tradicionālo dzīvesveidu.

«Tas būs aktuāli jebkurā sabiedrībā, jo cilvēkiem ir dabiska tendence veidot savā apziņā dažādas grupas,» piebilst leva. «Pētot to, par ko cilvēki smejas, mēs bieži vien arī varam ieraudzīt šīs grupas.»

Humors kā indikators

Ir pētnieciskā tradīcija, kur tiek analizēts joku saturs. Ja runā par etnisko humoru, tad tautas bieži vien smejas par saviem kaimiņiem, atrodot viņos dažādas negatīvas īpašības, lai par to var pasmieties. Taču bieži vien atklājas, ka tā cita grupa ir kaut kādā ziņā pārāka, ja par to smejas.

«Piemēram, latvieši tik dedzīgi smejas par igauņiem, jo viņi ir ļoti lēni, tai pašā laikā, kaut vai klausoties ziņas, var pastāvīgi dzirdēt, ka igauņi latviešiem ir priekšā daudzās jomās,» skaidro humora eksperte. «Ar šo joku zema statusa grupa, šajā gadījumā latvieši, it kā ceļ savu pašapziņu. Tas ļauj mums par to pasmieties, lai gan ar prātu mēs saprotam, kas tas nav kritērijs, kas mums palīdzēs izcelties. Grupai tas ir vajadzīgs, lai pamatinātu sevi resursu potenciālu.»

Humors palīdz noteikt, kas konkrētā vidē tiek uzskatīts par zema statusa grupām. Piemēram, pirms pāris gadiem parādījās masveidīgi joki par blondīnēm.

«Var jau būt, kas tas ir īpašs stāsts par gaišmatainām sievietēm, bet es to skaidrotu kā atbildes reakciju uz pieaugušo sieviešu iesaistīšanos dažādās līdz šim neierastās lomās,» atzīst leva. «Pretreakcija tam, ka dzimumu līdztiesības jautājumi ir saskustējušies. Savukārt sievietēm, kurām kaut kas neizdodas, šis joks ir savdabīgs atkāpšanās ceļš, sakot, ka es jau nē, es taču esmu blondā...»

Humors jebkurā situācijā kalpo tam, lai palīdzētu pašam justies labāk. Spēja saskatīt smieklīgu un uzjautrināties ir iedzimta un novērojama jau bērnībā. Tā ir iedzimta spēja gūt prieku un uzjautrinājumu. Smieklis ir viena no pirmajām emociju izpausmēm, ko var novērot zīdaiņiem. Smieklis ir emociju refleksija, izpausme, ko cilvēks jau agrīnā vecumā lieto, lai paustu savu labsajūtu. Cilvēki to dara spontāni. Tas viņiem nav jāmācās.

«Mēs nevaram salīdzināt to, vai latviešiem ir labāka vai sliktāka humora izjūta kā citām tautām,» piebilst leva. «Ja analizē jokus pēc satura, var atrast atšķirības, bet globāli humora struktūra lielās kategorijās ir līdzīga, jo liela daļa humora ir saistīta ar statusu, pārākuma demonstrēšanu caur to vai citu grupu. Otrs humora veids varētu būt dažādi ikdienas notikumi, kas ir pārsteidzoši un kas tiek saukti par dzīves anekdotēm. Trešā lieta ir tas, ko sauc par nonsensu, kas ir dažādas pārteikšanās vai nejausības, negaidīta dažādu elementu kombinācija.»

Līdz ar to leva pieļauj, ka humora struktūra un tematiskās kategorijas dažādās nācijās ir vienādas.

Humora dažādās garšas

Humors ir spēle. Tas nav pa īstam, bet smieklis ir signāls tam, ka indivīdi to apzinās, tai pašā laikā humora lietošanai var būt dažādas motivācijas. Var runāt par dažādiem humora stiliem.

«Ir jauna pieeja, par ko pētnieki runā pēdējos piecos gados, tā saistās ar sociālo motivāciju humora lietošanā,» stāsta leva. «Ir četri virzieni tam, kā cilvēks vispār izmanto humoru – vai nu tas ir vērstis tikai uz sevi, vai arī tas tiek vērstis pret citiem, vai tas ir veselīgs vai neveselīgs humors. No tā veidojas četras dimensijas, četri dažādi portreti.»

Pirmā dimensija ir novērojama tad, kad cilvēks smidina citus, stāsta anekdotes, joko grupas priekšā. Tas ir sociāli

Parasti studentiem stresu rada sesijas tuvošanās

vienojošs humors, parasti labestīgs un jautrs. Tie ir cilvēki, par kuriem saka, ka viņi ir sabiedrības dvēseles. Šāda humora lietošana tiek uzskatīta par veselīgu un pozitīvu sociālās iesaistīšanās formu.

Otro dimensiju raksturo tie cilvēki, par kuriem saka, ka viņiem ir laba humora izjūta. Viņi arī mēdz stāstīt jokus, bet tā ir vairāk iekšēja perspektīva, jo, lai smietos, viņiem nav vajadzīgi citi cilvēki. Humoru šie cilvēki var saskatīt arī vieni paši dažādās situācijās. Arī tad, ja viņi ir nomākti, tie spēj paši sev atrast humoristisku perspektīvu. Šī spēja palīdz stresa pārvarēšanai. Tas nozīmē, ka arī, esot vienam kādās nepatīkšanās, indivīds spēj ieraudzīt kaut ko komisku, kas palīdz tikt pāri stresa situācijai.

Trešā dimensija ir nosacīti neveselīga, bet vērsta uz citiem. Tās ir agresijas izpausmes ar jokiem, ko cilvēki sauc par zobozāģanos, ņirgāšanos, sarkasmu. Tā ir pazemošana ar jokiem un var būt vērsta uz indivīdu vai citu grupu. Vienam indivīdam vai grupai tas rada eiforisku izjūtu, bet tas notiek ar cita indivīda vai grupas aizvainošanu. Te der teiciens, ka ar vārdiem var vairāk iedzelt nekā ar darbiem. Piemēram, tā ir aktuālā problēma par ņirgāšanos skolās, kas tiek piesegta ar jokiem.

Ceturta dimensija ir vērsta uz sevi, bet uzskatāma par neveselīgu, jo novērojama tad, kad indivīds jūtas pietiekami neveikli un neērti, bet ļauj citiem par to smieties. Cilvēks, ko var saukt par skumjo klauņu. Tādā veidā tas jūtas pieņemts, kad ļauj par sevi pasmieties, jo tas ir veids, kā viņam pievērst uzmanību.

«Ja runā par personību, tad šiem četriem tipiem ir atšķirīgas sakarības ar cilvēka personību raksturojošām iezīmēm, kas veido kopīgo personības raksturojumu,» atzīst leva. «Tas palīdz izprast humora dažādo dabu un pētīt dažādās humora funkcijas. Humors ne vienmēr ir pozitīvs, tas var korelē arī ar tādām pazīmēm kā depresija vai zems pašvērtējums. Humors nav tik vienkāršs, kā pirmajā acumirkli liekas.»

Aizsargierocū arsenālā – humors

Humors kā aizsargmehānisms ir tēma, kam jau Zigmunds Freids ir veltījis divus apcerējumus.

«Skaidrs, ka joku saturs mainās līdzī laikā, jo cilvēki joko par to, par ko nedrīkst atklāti runāt,» uzsver leva.

«Piemēram, Padomju Savienībā bija fantastisks daudzums politisko anekdožu. Mūsdienās to nav gandrīz vispār. Savulaik līdzīgi bija arī ar seksualitātes tēmu. Joku bija ārkārtīgi daudz. Šobrīd, iespējams, tie vairāk ir joki par seksuālajām minoritātēm, tādā veidā iezīmējot tās tēmas, kas joprojām ir sensitīvas.»

Humors ir kā tāds zibensnovēdējs. Pēc tabu noraušanas konkrētām tēmām tās vienkārši pazūd no humora aprites. Tagad, piemēram, arvien vairāk parādās tēmas par politkorektumu un toleranci, par tiem jautājumiem, kas ir darba kārtībā. Cilvēkiem ir nepieciešams par to jokot, jo tas palīdz mazināt spriedzi par konkrēto jautājumu un tai pašā laikā pievērst tam uzmanību. Ja kāds kaut ko pārmet, tad ir atruna – tas taču ir tikai joks. Leva uzskata, ka cilvēki ir sarkastiski par to, kas viņiem sāp, par to, par ko viņi jūtas bezcerīgi.

«Ja grupa redz, ka viņu statuss ir maināms, viņu lietotās stratēģijas būs vienas, savukārt, ja viņi redz, ka situācija nav maināma, tad stratēģijas ir citas. Ja nav iespējas par to runāt, cilvēki meklē dažādus veidus, kā paust savu viedokli radoši, lai gan reāla rīcības plāna nav,» stāsta leva. «Tas bija redzams arī padomju laika politiskajās karikatūrās, kad kaut ko mainīt nebija iespējams, bet pajokot par to un radoši paust viedokli cilvēki mēģināja bez īpašas turpmākas darbības. Savukārt, ja plāns un idejas ir, tad daudz sarkastiskāk tiek izaicināta tā grupa, kura ir šis humora objekts. Tās ir manas hipotēzes, kurām vēl nepieciešams empīrisks pamatojums.»

An expert of humour on combating stress

Stress is one of the social diseases of the 21st century, against which for hundreds of years people have been using the rather peculiar weapon of humour. The PhD student and assistant at the Psychology Department of the Faculty of Psychology and Education, Ieva Stokenberga, studies the role of humour in combating stress. She has been interested in the theme since 2001, when parts of the present PhD thesis were still in the form of bachelor's and master's papers. In Latvia's context, Ieva is a pioneering social psychology researcher of humour in connection with stress. Ieva reveals why, when, and what we laugh about, citing academics but also introducing her hypotheses. Some of them are confirmed, some still await their empirical substantiation.

Latvijas Universitātes Karjeras centra seminārs par laika plānošanu

Latvijas Universitātes Karjeras centrs piedāvā jaunus seminārus

Anna RADZOBE

Pavisam nesen, šīgada septembrī, Latvijas Universitātes Karjeras centrs svinēja divu gadu jubileju. Šajā laikā ir notikušas dažādas aktivitātes, tostarp semināri gan jauniešiem, gan vecāko kursu studentiem. Semināru mērķis ir paaugstināt studentu un absolventu konkurētspēju un integrāciju darba tirgū. Pašlaik studentiem ir ļoti svarīgi prast formulēt savas intereses, plānot laiku un pozicionēt sevi darba tirgū, kurš šobrīd pārdzīvo ekonomiskās recesijas izraisītu vakanču samazināšanos.

Agita Šmitiņa

Marta Rubīna

Karjeras centra speciāliste psiholoģe Agita Šmitiņa pirmo kursu studentiem iesaka jau laikus sākt domāt par to, kā turpmāk lietot iegūto izglītību, kādā virzienā specializēties un sevi

pilnveidot. Nozīmīgas vadlīnijas, domājot par profesionālo izaugsmi, var dot seminārs «Karjeras plānošanas prasmi un attīstība un pilnveidošana». Seminārā var padziļināt savu izpratni par karjeras izvēli un attīstību.

Pirmais studiju gads parasti saistās ar to, ka tiek satikti jauni cilvēki, kuriem ir līdzīgas intereses un profesionālās ieceres. Tas ir jauns ikdienas ritms, kuram jāpielāgojas – cita mācīšanās sistēma, atšķirīgi sadzīves apstākļi. Īpaši nozīmīgas kļūst prasmes labi saplānot laiku, lai spētu apvienot studijas, praksi vai darbu un brīvo laiku. Viens no veidiem, kā var «uzspodrināt» šīs prasmes, ir apmeklēt «Laika menedžmenta» semināru. Šis seminārs domāts tiem studentiem, kuri vēlas pilnveidot prasmi efektīvāk savienot savu studenta ikdienu – lekcijas, bibliotēkas apmeklējumu u. tml. – ar atpūtu, personīgi nozīmīgām interesēm un pasākumiem.

«Jārēķinās, ka pašreizējā ekonomiskajā situācijā ir grūtāk atrast darbu nekā pirms gada un pastāv lielāka konkurence,» saka A. Šmitiņa, tāpēc studentam, kuri vēlas jau sākt darba gaitas, ir jāizsver, kā labāk sevi pierādīt citu pretendentu vidū. Karjeras konsultante Marta Rubīna min, ka studentiem, domājot par darbu, bieži vien nākas saskarties ar dažādiem ierobežojumiem: pirmkārt, reti tiek piedāvāti tādi darbi, kurus varētu savienot ar mācībām pirmajosursos. Otrkārt – ir studiju programmas, kuras ir mazāk populāras, līdz ar to specifiskās jomās studējošajiem ir vairāk jānopūlas, lai atrastu darbu, jo piedāvājumu klāsts ir neliels. Treškārt – lielākajai daļai studentu, uzsākot studijas, vēl nav darba pieredzes. Tas rada apjukumu,

jo darba tirgū tiek pieprasīti cilvēki ar profesionālo pieredzi. Tādās situācijās studenti parasti uzdod jautājumu: bet kā tad lai es iegūstu pieredzi, ja darbā mani pieredzes trūkuma dēļ nepieņem? «Tomēr arī šādos gadījumos viss nav melnās krāsās krāsojams, jo jau pirmajā kursā ir lietas, kuras izvērtēt, ko var darīt, lai process līdz darba atrašanai būtu veiksmīgāks,» saka M. Rubīna.

Karjeras konsultanti aicina studentus labi izvērtēt savu nepieciešamību uzsākt darba gaitas pirmajā kursā. «Ja apstākļi to pieļauj, 1. kursā nav ieteicams strādāt, jo var ciest gan darbs, gan mācības, ir lielāks risks, ka studijas tiks pamestas,» uzsver A. Šmitiņa. Pirmajā kursā mēdz būt vislielākā mācību slodze, līdz ar to ir grūtāk apvienot darbu ar studijām. Tomēr, ja esat izdarījuši izvēli meklēt darbu, ir daži ieteikumi, kas varētu noderēt.

Ja darba pieredzes nav vai tā ir pavisam niecīga. Rakstot CV, jāuzsver savas prasmes, kas iegūtas vai pilnveidotas, piemēram, darbojoties kādā sabiedriskā organizācijā, piedaloties skolēnu zinātniskajās konferencēs, strādājot vasaras darbu, auklējot bērnus utt.

«Ir darba devēji,» uzsver M. Rubīna, «kuriem daudz saistošāk šķiet iespēja pieņemt darbā jaunu darbinieku bez darba pieredzes, kam ir vēlme apgūt visu jauno un kas ir motivēts mācīties.» Viens no nozīmīgākajiem raksturojumiem, kam darba devēji pievērš uzmanību, ir potenciālā darbinieka motivācija – līdz ar to studentam ir jābūt skaidrai motivācijai, kāpēc viņš (viņa) vēlas strādāt konkrētā uzņēmumā. Ir svarīgi, kā students atbild uz informāciju, kas norādīta konkrētajā darba sludinājumā, cik rūpīgi tiek sastādīta motivācijas vēstule. «Seminārs «Karjeras prasmju pilnveidošana un attīstība» ļauj studentam fokusēt savas intereses un prasmes mērķtiecīgai darba meklēšanai,» min A. Šmitiņa. Jo vairāk mērķtiecīgi izvēlētu darba piedāvājumu un rūpīgi sagatavotu pieteikumu, jo mazāk atteikumu un sarūgtinājuma!

Ja trūkst kādu noteiktu zināšanu, kas ir pieprasītas darba tirgū. Der atcerēties, ka LU studentiem ir iespēja izvēlēties brīvās izvēles jeb C daļas kursus, lai mērķtiecīgi papildinātu zināšanas kādā

nozārē, piemēram, valodu apgūvē. Kā C daļas kursus var izvēlēties arī citu studiju programmu piedāvātos A vai B daļas kursus. Ja vakancei, uz kuru students piesakās, nepieciešamas specifiskas jomas zināšanas, piemēram, bioloģijā, CV var minēt kursus, kas apgūti augstskolā brīvās izvēles daļā.

Ja programma, kurā studē, pašlaik darba tirgū ir mazāk pieprasīta. Gatavojot pieteikumu darba sludinājumam, vēlams vairāk uzsvērt studiju procesā iegūtās prasmes, piemēram, meklēt, apstrādāt, analizēt informāciju, strādāt komandā, prezentēšanas prasmes u. tml.

Ja tiek piedāvāti tikai «mazi» darbiņi. Būtu neapdomīgi pieņemt, ka jau studiju laikā vai uzreiz pēc absolvēšanas ir lielas izredzes ātri saņemt vadošu amatu. Tāpēc A. Šmitiņa iesaka studiju laika papilddarbus meklēt atbilstoši izvēlētajai nozarei – piemēram, topošais psihologs var strādāt krīzes centrā, atbildot uz uzticības (krīžu) tālruņa zvaniem; vadības zinību speciālists var mēģināt atrast darbu, kurā var attīstīt lietvedības iemaņas. Laba iespēja apgūt papildu prasmes un pieredzi ir brīvprātīgais darbs.

Vairāk informācijas par Karjeras centra piedāvātajiem **bezmaksas semināriem** – portālā <http://www.karjera.lu.lv/9/>.

Topical seminars at the University's Career Centre

This article summarizes the new seminars provided by the Career Centre of the University of Latvia. One of them, «Planning your career: improvement of career planning skills», will help students to realize how to make the best of their education in the present job market. First year students can learn how to cope with their studies, job, and free time activities in the «Time management» seminar. If you are looking for a job, the seminar on «Effective self-presentation in a job interview» will be useful.

The Career Centre provides consultations for students looking for a job, including different tests and assistance in writing a CV. If the student has no work experience, he/she can emphasize skills gained by other activities, for example NGOs, summer jobs, a.o. All the seminars are free. You can find more information on the homepage <http://www.karjera.lu.lv/9/>

Karjeras plānošanas un veidošanas prasmju pilnveidošanas semināra planšete

Šaubīties, bet pieteikties stipendijai! (J. Šiliņš)

LU piešķir studentiem mecenātu stipendijas

Anna RADZOBE

Arī šajā rudenī Latvijas Universitātes Fonds sadalīja stipendijas gan Latvijas Universitātes, gan citu augstskolu studentiem. Uz jautājumiem par stipendijām un saņemto Kristapa Morberga stipendiju atbild Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātes filozofijas bakalaura programmas studente EVA IKSTENA un vēstures doktorants JĀNIS ŠILIŅŠ.

Eva Ikstena

Jānis Šiliņš

– Kā uzzinājāt par iespēju pieteikties stipendijām?

J. Šiliņš: – Par mecenātu stipendiju piešķiršanu zināju jau diezgan sen. Informācija ir nākusi no vairākām pusēm. Pirmkārt, mūsu fakultātes pasniedzēji tās ik pa laikam piemin un mudiņa mūs, studentus, pieteikties. Otrkārt, vairāki mani draugi un paziņas saņem vai ir saņēmuši kādu no stipendijām. Treškārt, informācija par iespējām pieteikties un iegūt stipendijas ir viegli atrodamā internetā, par tām bieži raksta LU forumā un citur.

E. Ikstena piekrīt, ka par iespēju stipendijai uzzinājusi LU mājaslapā. Viņa turpina: – Par stipendiju iespējām izlasīju www.lu.lv, mani ieinteresēja, kādi ir nosacījumi pieteikuma iesniedzējiem, es apskatījos un nodomāju – jā, esmu piemērota!

– Kas jūs pamudināja pieteikties Morberga stipendijai?

E. Ikstena: – Tā kā paralēli studijām nestrādāju algotu darbu, man 120 latu mēnesī, ko sniedz Morberga stipendija, ir atbalsts mācībām. Es nodomāju, ka esmu diezgan cītīga studente un godprātīgi varu saņemt šādu atbalstu. Un, protams, man šķiet pagodinoši būt Morberga stipendiātei.

J. Šiliņš: – Galvenā motivācija, kas mudināja mani pieteikties stipendijai, bija apziņa, ka tā varētu ievērojami atvieglot manu zinātnisko darbu. Manuprāt, ir ļoti svarīgi, lai studentam, strādājot pie promocijas darba, būtu iespēja koncentrēties tikai uz pētniecību, un Morberga stipendija to lielā mērā var atvieglot.

– Vai pieteikšanās dokumentu sagatavošana bija sarežģīts process?

J. Šiliņš: – Tā kā stipendijai pieteicos jau otro gadu pēc kārtas, tad vismaz daļēji varēju izmantot jau iepriekš sagatavotos dokumentus, bet tik un tā tam bija vajadzīgas vairākas dienas. Es gan to drīzāk nosauktu par laikietilpīgu, nevis sarežģītu procesu. Gribu vēl atzīmēt, ka visas neskaidrības, kuras radās, gatavojot dokumentus, palīdzēja atrisināt laipnie Latvijas Universitātes Fonda darbinieki. Paldies viņiem!

E. Ikstena: – Lai cik arī neticami šķistu – pavisam ne! Viss bija atrodams LU portālā www.lu.lv, tāpēc nesagādāja problēmas apkopot prasīto un nepieciešamības gadījumā uzdot jautājumus. Mazliet ilgāk gāja ar rekomendāciju apkopošanu, jo, pirmkārt, ir nedaudz savādi lūgt pasniedzēju, lai uzraksta rekomendāciju, otrkārt, to uzrakstīšana prasīja laiku. Rekomendāciju apkopošana aizņēma aptuveni nedēļu.

E. Ikstena nācies saskarties ar rekomendāciju rakstīšanas procesu arī no «otras puses»: – Tā kā esmu Latvijas Jaunatnes padomes prezidente un savā ziņā koordinēju lielu skaitu jauniešu, kas darbojas šajā organizācijā, mani lūdza uzrakstīt rekomendācijas tieši Morberga stipendijai. Diezgan interesants

brīdis – pati piesakos stipendijai un paralēli rakstu rekomendācijas citiem.

– Kas, jūsuprāt, ir izšķirošais faktors, kurš sekmēja stipendijas piešķiršanu tieši jums?

E. Ikstena: – Domāju, ka tās bija gan labās atzīmes, gan manas sabiedriskās aktivitātes. Tā kā šobrīd arvien vairāk aktualizējas diskusijas par latviešu identitāti un mūsu kultūrvērtību saglabāšanu, iespējams, ka viens no izšķirošajiem faktoriem bija tas, ka savu kursa darbu rakstīju par senlatviešu šupļdziesmu filozofiski reliģisko ietekmi uz sabiedrību. Patiesībā tā ir folkloras pētniecība.

J. Šiliņš: – Iespējams, tā bija mana neatlaidība. Ja nopietni, tad, manuprāt, svarīgākā ir zinātnisko aktivitāšu uzsveršana – publikācijas, līdzdalība konferencēs un zinātniskajos projektos. Domāju, man izdevās pārliecināt komisiju, ka es aktīvi nodarbojos ar pētniecību un mērķtiecīgi strādāju pie sava promocijas darba. Tam, manuprāt, vajadzētu būt izšķirošajam faktoram.

– Kā saņemtā stipendija veicinās jūsu turpmākās studijas un pētniecisko darbu?

J. Šiliņš: – Morberga stipendija vienlaikus ir gan pagodinājums, gan lieliska iespēja, gan atbildība. Es ceru, ka stipendija ievērojami atvieglos manu pētniecisko darbu, jo dos iespēju vairāk laika un spēka veltīt zinātnei. Turklāt Morberga stipendija nav tikai nauda, tas ir arī liels pagodinājums un atzīnība, kura motivē neapstāties un turpināt iesākto. Ir patīkami, ja Universitāte novērtē tevis paveikto un saista ar tevi zināmas cerības. Protams, tas uzliek arī pienākumu attaisnot šo uzticēšanos, bet tas ir patīkams pienākums.

E. Ikstena: – Ir liels pagodinājums saņemt šo stipendiju, es no sirds priecājos, kad uzzināju, ka esmu stipendiātu vidū! Tagad jūtu vēl lielāku atbildību pret mācību procesu, jo saprotu, ka uz mani tiek liktas cerības. Vēlos pateikt lielu paldies visiem komisijas locekļiem un LU Fonda darbiniekiem par šo iespēju!

Latvijas Universitātes Fonds, kas ir viena no lielākajām un respektablākajām mecenātisma organizācijām Latvijā, jau piekto gadu atbalsta talantīgus un mērķtiecīgus studentus, kā arī studentus ar apgrūtinātiem materiāliem apstākļiem. Šajā akadēmiskajā mācību gadā kopējais plānotais Fonda izsniegto stipendiju skaits sasniegs gandrīz 200 stipendijas. Dāsnākais izglītības mecenāts Latvijas Republikas vēsturē – Kristaps Morbergs – 1928. gadā Universitātei novēlēja vairākus namīpašumus Rīgā un Jūrmalā. No namīpašumiem gūtie ienākumi nodrošina iespēju ik gadu izmaksāt stipendijas vismaz 50 centīgiem un talantīgiem studentiem. Starp nozīmīgiem Latvijas Universitātes mecenātiem, kas ziedojuši naudu stipendijām, jāmin arī Minna Matilde Vilhelmīne Petkevičs, Roberts Rūsis, Aina Dravnieks, Kārlis Kaufmanis, Alunānu ģimene, Guntis Bērziņš, Elizabete Akmentiņa, Anna Čakste, Viesturs Kozīols un daudzi citi bijušie Latvijas Universitātes absolventi, viņu ģimenes, LU draugi, Latvijas zinātnes un valsts patrioti. Ik gadu pieaug Latvijas uzņēmumu skaits, kas turpina vai uzsāk sadarbību ar Latvijas Universitātes Fondu, lai uzlabotu mācību procesa vidi un atbalstītu čačlākos studentus. LU absolventi un ikviens, kas, iedzīvinot mecenātisma tradīciju Latvijā un apjaušot došanas tīkuma neatsveramo gandarījumu, vēlas atbalstīt studentus, var ziedot LU Fonda stipendijām.

Rūta Krastiņa (LU Fonda mecenātes M. M. V. Petkeviča kundzes novēlētā namīpašuma pārvaldniece): – Latvija ir bagāta ar talantīgiem jauniešiem, taču ne visiem ir iespējas samaksāt par studijām. Tieši par šādiem jauniešiem bija domājusi Petkeviča kundze (1860–1943), kad atklāja savu pēdējo

gribu. Viņa pati nākusi no ļoti nabadzīgas ģimenes, un viņai nebija iespēju izglītoties. Savā testamentā viņa raksta: «Savu mantu esmu ieguvusi ilgos gados, grūti strādādama un taupīdama. (Vēlos), lai daļa no mana īpašuma ienākumiem tiktu izlietoti trūcīgu latviešu studentu vai audzēkņu atbalstam (..) un lieku pie sirds saviem mantiniekiem ievērot šo manas pēdējās gribas rīkojumu un to respektēt.»

Guntis Bērziņš (LU pirmā vēlētā rektora Ernesta Felsberga mazdēls, LU Fonda Ernesta Felsberga piemiņas stipendijas dibinātājs): – Mana māte vienmēr augstā cieņā turēja savu tēvu prof. Ernestu Felsbergu, LU pirmo ievēlēto rektoru, un sarakstīja vairākus rakstus tēva piemiņai. Kad māte 1999. gadā aizgāja mūžībā, nolēmu, ka labākā

piemiņa viņai un viņas dzimtai būtu kāds atbalsts izglītībai Latvijā, un, ņemot vērā mātes ciepu pret savu tēvu, nolēmu nodibināt stipendiju prof. E. Felsberga piemiņai. Viņa specialitāte un mūža mīlestība bija senā māksla, un viņa intereses bija humanitārās zinātnes. Tajā pašā laikā viņš bija sabiedrībā aktīvs cilvēks, būdams gan Universitātes rektors, gan arī izglītības ministrs. Tādēļ nolēmu viņa piemiņas stipendiju dot studentiem, kas mācās kādā no humanitārajām fakultātēm un kas ir arī sabiedriski aktīvi.

Roberts Rūsis, Armīna Rūša stipendiju fonda stipendijas izveidotājs, uzsver, ka stipendija dod studentiem iespēju nestrādāt un pievērsties vairāk studijām, korporāciju dzīvei un sabiedriskam darbam. Savukārt studentu un studenšu korporācijas dod iespēju nodibināt mūža draudzības, kas balstītas uz godprātību, tēvzemes

mīlestību un latviešu kultūras, valodas veicināšanu.

The University of Latvia grants the patron scholarships

This autumn, the Foundation of the University of Latvia traditionally grants patron scholarships to our University students, as well as to students from other higher education institutions.

The article includes an interview with two students who have received the University's greatest patron Kristaps Morbergs' scholarship.

One of them is Eva Ikstena, a 3rd-year philosophy student, the other is Jānis Šiliņš, a PhD student. Both express their gratitude to the University and admit that the scholarship is an honour and an opportunity to continue their research.

The article also presents the opinions of the University patrons – scholarship fund managers Roberts Rūsis, Rūta Krastiņa, and Guntis Bērziņš.

Latvijas Universitātes students no Koku Zemes

Anna PLATPĪRE

Viņš ir dzimis Koku Zemē – Gvatemalā, zemē kur nav ziemas. Kad viņš brauca uz Latviju, viņš domāja, ka satiks latviešus, kas ēdot ziemeļbriežu galvas. Bet tā nenotika. Viņš satika draudzīgus un izpalīdzīgus ļaudis. Viņam patiešām iegāršojās pankūkas un pelmeņi, kā arī no brīvprātīgā darba viņš pievērsās tiesību studijām Latvijas Universitātē. Jau piedalījies Dziesmu svētkos, ģērbis tautastērpu un iemācījies runāt un mācīties latviski. Tas ir 19-gadīgais gvatemalietis Domenico Gracioso. Pilnā vārdā *Domenico Ricardo Grazioso Davila*.

Ar viņu tiekamies Latvijas Universitātes ēdnīcā. Tur, dzerot tēju, arī runājam par viņa mājām, dzīvi Latvijā. Tikmēr apkārt notiek nepārtraukta kņada, šķind trauki un skaļi smejas meitenes.

– Kā tu jūties Latvijā?

– Vispār jūtos labi, nepavisam ne slikti, es jūtos šeit laimīgs! Bet man šķiet, ka jūtas tomēr nav svarīgākās, jo nevar visu darīt, sekojot jūtām. Man primārais ir studijas.

Sākumā gan man neklājās viegli, taču tas mainījās, kad sāku runāt latviešu valodā. Sākumā arī cilvēki tā uzmanīgi vērtē: kas es esmu, kāpēc šeit esmu. Bet ar laiku pēc pāris dienām sāk sveicināt, jautāt, vai nav nepieciešama kāda palīdzība.

Es esmu pieradis, ka Gvatemalā cilvēki runā par visām lietām neatkarīgi no tā, vai tas ir svarīgi vai nav. Piemēram, es šodien pamodos un jūtos ļoti noguris. Un man liekas, ka vajadzētu vēl pagulēt. Taču Latvijā liekas, ka vajag pateikt kaut ko svarīgu, iespaidīgu, lai vispār varētu sarunāties. Nevar tā vienkārši sarunāties par jebko, piemēram, par ikdienas pastaigām. Vienmēr ir jābūt kādiem kopīgiem tematiem.

Bet kopumā latvieši ir ļoti silti un viesmīlīgi, tikai tam nepieciešams laiks. Piemēram, kad pievienojos korim, kora biedri jau pēc dažām dienām man jautāja, vai esmu bijis Lido, Siguldā, vai nevēlos nākt ciemos, kā jūtos. Viņi ļoti rūpējas par cilvēkiem, kas ir viņu draugi.

Kad es biju Dziesmu svētkos, sajūta, esot kopā latviešiem, kas tik ļoti mīl savu tautu, bija brīnišķīga! Kad tu atrodi Mežaparka Lielajā estrādē un tava balss savienojas ar pārējām, un tev ir tā iespēja kaut tikai uz vienu mirkli satikt skaistumu – tas ir neapraķstāmi...

– Kāpēc izlēmi braukt uz Latviju?

– Man īsti nebija izvēles, uz kurienu braukt. Jau no bērnības man bija vēlēšanās uzturēties Eiropā. Līdzīgi jūtas daudzi cilvēki Latīņamerikā... Nav tā, ka mums nepatīk mūsu zeme, bet mūs sajūsmina iespēja iepazīt visu pasauli. Eiropa ir labs sākums, jo tā ir kultūras šūpulis. Es esmu strādājis un vēl joprojām nodarbojos ar brīvprātīgo darbu, un pirms gada brīvprātīgā darba dēļ man radās iespēja braukt uz Latviju un šeit palikt.

Es esmu brīvprātīgais vienā nevalstiskā organizācijā, kas rīko aktivitātes jauniešu pilnveidošanai daudzās un dažādās jomās, piemēram, katru gadu mēs rīkojam divas brīvprātīgo vasaras nometnes Grašu pili bāreņu namā Cēsvainē. Ar pasākumiem mēs mēģinām veicināt studentu intelektuālo un sociālo prasmju izaugsmi, ka arī viņu garīgo dzīvi. Savukārt nākamgad Lieldienā laikā mēs brauksim uz Romu, lai piedalītos starptautiskajā kongresā par universitātēm un to uzdevumiem sabiedrībā, un, tā kā visi šie ir ilgtermiņa projekti, es nolēmu Latvijā studēt.

Smieklīgi bija, kad pirms došanās uz Latviju kāds man deva padomu ziemas drēbes iegādāties tropu zemēs, jo tas varētu būt lētāk... Jo es gatavojos tā, it kā dotos uz Antarktīdu, nevis uz Latviju. Taču man ļoti patīk sniegs! Lai gan pērn nebija daudz sniega, taču, ja tu nekad neesi sniegu redzējis, to pirmoreiz redzot, tas šķiet burvīgs. Tāpēc es vēlos iemācīties arī slēpot un slidot.

– Vai Latvijā ir viegli iegūt draugus?

– Latvieši ir ļoļāli un kļūst par īstiem draugiem uz ilgu laiku gan grūtos, gan labos dzīves posmos. Sakumā man nebija viegli sazināties vai iepazīties ar cilvēkiem. Bet pēc laiciņa saskaatīju latviešos daudzus tikumus, vēlmi čakli strādāt, nezaudējot mieru; es atradu cilvēkus, kas rūpējas par saviem draugiem, lai viņiem nekā netrūkst, un kas ir tik viesmīlīgi, ka tagad es jūtos kā mājās.

– Vai tu atceries savu pirmo dienu Latvijā?

– Es sākumā nesapratu pilnīgi neko, ko cilvēki teica, jutos kā... nezinu, kā to pārtulkot no spāņu valodas... Taču, tā kā sākumā es šeit iepazīnu cilvēkus, ar kuriem varēju runāt spāņu valodā, viss bija kārtībā. Klimats šeit ir atšķirīgs, taču es ierados vasarā, tāpēc to atšķirību tik krasi neizjutu. Man ļoti patīk, ka šeit vasarā saule spīd līdz vienpadsmitiem vakarā, jo Gvatemalā jau astoņos tā ir norietējusi. Arī ziemā ir ļoti skaistas lietas.

Man ļoti patīk sniegs! Patīk slēpot un slidot, kas nav iespējams tropu zemēs. Tiesa, mans pirmais mēģinājums kāpt uz ledus nebija veiksmīgs, taču es mēģināšu vēl!

– Kāpēc izvēlējies studēt Juridiskajā fakultātē?

– Tas viss bija traki! Es sākumā nezināju, ko darīšu. Man ļoti patika bioloģija, bet vēlāk es sāku domāt par jurisprudenci, jo, manuprāt, advokāts var kaut ko ietekmēt. Man arī patīk darbs ar cilvēkiem, un jurisprudences ir strādāšana sabiedrībā un sabiedrībai, tas ir veids, kā rūpēties par cilvēkiem, tāpēc izvēlējos studēt jurisprudenci.

Studijas notiek līdzīgi kā Gvatemalā, nav būtisku atšķirību.

– Kā vērtē studijas Latvijā?

– Sākumā, kad atbraucu, man bija intensīvie kursi, daudz palīdzēja arī kora dalībnieki, tāpēc pēc 6 mēnešiem es jau varēju sākt runāt latviski. Pēc tam es piedalījos sagatavošanasursos, un tur strauji attīstījās valodas prasmes. Man vēl sagādā zināmas grūtības galotnes un garumzīmes, taču esmu drošs, ka pēc kāda laika viss būs kārtībā.

Tiesa, ir viens priekšmets, kur es neko nesaprotu. Man jāsēž pirmajā rindā un bieži jālieto vārdnīca, jo profesors runā ļoti klušu un es viņu nedzirdu un nesaprotu.

Bet man ļoti patīk tiesību teorija, jo tas ir visa pamats. Man patīk arī tiesību vēsture, jo tas palīdz iepazīt Latvijas vēsturi, – kas ir noticis, kas tagad notiek un kas gaidāms. Man patīk vēsture. Angļu valodā ir labi, tur es visu kontrolēju, vārdnīcu man nevajag.

Man netraucē tas, ka mācības notiek latviešu valodā, jo kursa biedri ir gatavi skaidrot un palīdzēt. Viņi man iztulko vārdus un skaidro jēdzienus. Pasniedzēji arī ļauj izmantot vārdnīcu. Protams, nedaudz traucē tas, ka man ir ierobežots vārdu krājums, taču domāju, ka ar laiku tā vairs nebūs problēma. Rakstiskos darbus gan es gatavoju ilgu laiku. Vispirms es tos uzrakstu angļu vai spāņu valodā un tad tulkoju. Tas prasa daudz laika.

– Tu piedalījies šogad Dziesmu svētkos. Kā bija dziedāt latviešu dziesmas?

– Bija ļoti iespaidīgi! Gvatemalā neatkarība tika iegūta tik sen atpakaļ, ka cilvēki jau par to aizmirsuši, bet šeit cilvēki tiešām priecājas par savu neatkarību.

Es gērbu arī tautu tērpu, tas man likās pavisam jauni, jo es taču esmu no citas valsts. Sūtīju saviem vecākiem bildes, un arī viņiem ļoti patika.

– Kādi ir tavi tālākie plāni?

– Man patīk Latvija un patīk arī Gvatemala. Es tagad vēl nezinu par nākotni, taču ir daudzas labas lietas, kas ir šeit, un daudzas arī tur. Piemēram, drošība uz ielas un izglītība šeit ir labākā līmenī. Gvatemalā ir labi, bet daudz kas nav sakārtots. Sabiedriskais transports nedarbojas, un tikai 10% no mamiem tautiešiem ir iespēja iegūt universitātes izglītību, jo nav skolu, bet ir daudz nabadzīgu cilvēku. Tāpēc daudziem liekas, ka skolas nav vajadzīgas, jo vairāk naudas var iegūt, strādājot uz lauka, nevis ejot skolā. Pāris gadu viņi mācās lasīt, rakstīt, rēķināt, un tas ir viss. Viņi domā, ka ar šāda līmeņa izglītību pietiek.

Tas mani skumdina, jo man liekas, ka izglītība ir ļoti svarīga un kaut kādā veidā viņiem nav iespējas to iegūt. Tā ir mana tauta un mani cilvēki, kas cer, ka viss būs labi, viņi čakli strādā, lai gan reizēm nav pat ko ēst. Bet viņi to izturēs un viņi ir ļoti smaidīgi!

Man palaimējās, un es esmu veiksmīgs. Mani vecāki sūtīja mani labā skolā, un tāpēc es varu studēt Universitātē. Taču

man ir arī liela atbildības sajūta, jo es esmu mazākumā, kas iegūst augstāko izglītību, tāpēc jādod kaut kas atpakaļ valstij.

– Kā tu raksturotu savas valsts dabu?

– Man ļoti patīk savas zemes daba. Gvatemala ir pie Meksikas, starp Karību jūru un Kluso okeānu. Gvatemalas nosaukums nozīmē «koku zeme», un tā patiešām ir mežaina. Ir daudz kalnu un 2 vulkāni. Ziemeļos mums ir džungļi, un tur ir arī maiju tautas celtnu drupas. Tas ir ļoti skaisti. Ir liela dzīvnieku daudzveidība, kā arī daudz indīgu zirnekļu un čūsku. Tur nevar tā bezrūpīgi skriet pa lauku... Lai gan nav tik traki, jo indīgie dzīvnieki tomēr baidās no cilvēkiem. Reiz arī man mājās zem gultas bija ierāpojusi čūska, kas bija jāizvelk, jo tā bija indīga.

Mani pārsteidza, ka jūra Latvijā ir tik salda. Te nav arī tik karsts un mitrs kā manā dzimtenē.

– Vai tev ir liela ģimene?

– Man ir 5 māsas un 2 brāļi. Es esmu vidējais bērns ģimenē. Parasti ģimenēs Gvatemalā ir 5 bērni. Latvijā 2 bērni ģimenē, man liekas, ka ir maz, taču, manuprāt, tas mainīsies un vēlāk būs vairāk.

Mani vecāki gribēja tik daudz bērnu, viņi pieņēma šo izaicinājumu. Mēs ļoti labi dzīvojam, es varu pateikties savam tēvam un mātei. Sevišķi mana māte ir ļoti varonīga, jo viņai bija darbs, taču viņa izvēlējās rūpēties par bērniem. Man liekas, ka tā ir ļoti grūta izvēle.

– Tu tikko runāji par savu māti. Kā tu vērtē Latvijas sievietes?

– Viņas ir ļoti skaistas. Un mani ļoti iespaido tas, ka viņas ir tik ļoti uzņēmīgas, viņas rūpējas par visu, pat par valsti, jums ir sieviete eksprezidente. Ja ejam uz veikalu, tur ir sievietes, ja ejam uz valsts iestādi, arī tur ir sievietes. Var just, ka sieviešu ir vairāk nekā vīriešu.

– Kā ir ar tavas dzimtenes virtuvi, vai tu pēc tās neilgojies?

– Nē, man ļoti garšo pelmeņi un pankūkas! Runājot par ēdiena asumu, savulaik satiku meksikāņu ģimeni, kas man teica, ka viņiem ir asākā mērce pasaulē. Es to nogaršoju, un tā tiešām bija asākā. Tagad arī man mājās ir asākā mērce, un es to varu lietot, ja pietrūkst asuma.

– Kā tu vērtē latviešus? Kā viņiem visvairāk trūkst?

– Nesen kāds mans draugs no Spānijas devās prom no Latvijas un teica, ka vairāk būtu jāieklaušās citu valstu pieredzē un padomos. Kā arī latviešiem ir tāda īpašība, ka viņi palīdz saviem draugiem un tuviem cilvēkiem, taču jādodom vairāk par tautu un par Latviju. Ir jādodom un jāpalīdz arī nepazīstamiem cilvēkiem, kam nepieciešama palīdzība.

Reizēm arī jūtams, ka latvieši domā, ko runāt un vai uzticēties, taču man liekas, ka tomēr vajadzētu būt atvērtākiem.

Student from the Land of Trees

Domenico Grazioso (full name Domenico Ricardo Grazioso Davila) comes from Guatemala. He came to Latvia over a year ago. His first expectations were to meet people that eat reindeer's heads. He met friendly and helpful people instead. Now he studies law for the first year at the University of Latvia. In summer, Domenico participated in the Latvian Song and Dance Festival. He has found friends here, and is still contemplating on the future options of his career. Domenico's studies are not hampered by the study language (Latvian) because the tutors let him use the dictionary, and the groupmates are very helpful to explain. He tells the *Alma Mater* about his impressions of Latvia, learning the Latvian language, home, family, and Latvian flaws, joys, and characteristics. He wishes Latvians to be more open in communication.

Skaņa satiek radioklausītāju fotogrāfijā

Anna PLATPĪRE

Jau otro gadu radio NABA par godu savai jubilejai rīko fotokonkursu. Pagājušā gada tēma «Radio» nomainīta pret tēmu «Raidījums» un uzsākusi jaunu dzīvi gan jauno, gan arī pieredzējušo fotogrāfu prātos. 10. novembrī fotoizstāde tika atklāta kino «Rīga» telpās, kur savdabīgā veidā skaņa ir tikusies ar attēlu, un piedāvā klausītājiem un skatītājiem baudīt raidījumu vizualizācijas. Šogad konkursa galvenās balvas saņēma Anna Markēviča, Edgars Širokovs, Jānis Klimanovs, Jānis Raitums un Katrīna Ķepule.

Ar fotokonkursa vadītāju Katrīnu Teivāni tiekos kādas darbības vakarā. Malkojam tēju un aplūkojam darbus. Viņa stāsta – šogad ir jūtams, ka iesniedzēji nopietnāk uztvēruši tēmu. Varbūt tāpēc šogad darbos parādās plašākas variācijas par tēmu un dažādāki risinājumi.

Fotokonkursa tēma «Raidījums»

Kā atzīst projekta vadītāja Katrīna Teivāne, «Raidījums» ir ļoti pateicīga tēma. Pirmkārt, fotogrāfija ir kā raidījums tās skatītājam. Otrkārt, raidījums pats par sevi ir vēstījums, kas kontekstā var tikt saistīts ar jebko. Tas var būt gan televīzijas raidījums, gan radio raidījums, gan arī vienkārši vēstījums, ko kāds raida otram, piemēram, saruna vai krāsu uztvere, arī nejausa uzmanības pievēršana.

Kopumā tēma «Raidījums» ir veiksmīga, jo ļauj brīvi radoši izpausties. Salīdzinot ar pagājušā gada tēmu «Radio», jāsecina, ka šoreiz nav tik konkrētas piesaistes arī materiālai substancei, kas aizvadītajā gadā varēja tikt saistīta ar radioaparātu. Šogad šādas tiešas asociācijas nav, tiek dota brīva fantāzija katram, kas sevī kaut nedaudz jūt fotogrāfu.

Autori

Tēma «Raidījums» ir pateicīga gan jau minēto iemeslu dēļ, gan arī radio tematikas dēļ. Kā nekā raidījums ir viens no izpausmes veidiem, kas atklāj radio būtību.

Runājot par autoriem, Katrīna norāda, ka autoru vecums ir visdažādākais. Tas variē no 15 līdz pat 40 gadiem. Tātad gan tēma, gan konkursa veidotāji uzrunājuši dažāda vecuma auditorijas un spējuši sasaisīt ar fototēmu un radiotēmu dažādus cilvēkus. Tas ir arī likumsakarīgi, jo radio NABA klausās cilvēki, kas pārstāv visdažādākās intereses.

Darbu autori ir arī dažādi savā profesionālajā piederībā. Ir tādi, kas jau sevi pierādījuši kā veiksmīgus fotogrāfus gan ar personalizētām, gan citiem konkursiem. Bet līdzās ir tie, kas fotografēšanas jomā ir tikai ceļa sākumā, un vēl nav zināms, vai šī nodarbe kļūs par brīvā laika pavadišanu vai darbu.

Dažāds vecums un pieredzes līmenis ir arī tāpēc, ka noteikumi neprasa pierādīt savas spējas, dalībnieki netiek arī grupēti un vērtēti pēc pieredzes.

Varbūt viens no priedīgākajiem faktiem, ko atklāj Katrīna, ir tas, ka šajā gadā aptuveni 10% dalībnieku bija piedalījušies arī iepriekšējā gada konkursā.

5 uzvarējušie autori ir: Latvijas Kultūras akadēmijas Starpkultūru sakaru ar Franciju studente Anna Markēviča (1986); TJN «ANNAS 2» A. Granta students Edgars Širokovs (1986); Latvijas kultūras koledžas kultūras menedžmenta kursa ar specializāciju fotogrāfijā students Jānis Klimanovs (1986); datorgrāfiķis Jānis Raitums (1982); fotogrāfe Katrīna Ķepule (1981).

Izstādē ir redzami vēl 20 interesanti darbi, kurus ir radījuši: Agnese Mūrniece, Aina Pidika, Anastasija Ļadenko, Ārtūrs Bērziņš, Ieva Plauks, Ilze Lujāne, Inese Kalniņa, Irīna Špičaka, Jānis Cirsis, Krista Burāne, Krista Dzudzilo, Lāsma Pujāte,

Turpinājums 18. lappusē

Ceļojošā fotoizstāde 6x6
10.11.-31.12.2008.
Tēma – «Raidījums»
Fotokonkursa uzvarētāju darbi

Anna Markēviča. Klusais raidījums

Edgars Širokovs. Rita raidījums

Jānis Klimanovs. Latvijas 90 gadu jubilejas svinības

Jānis Raitums. Studijā

Katrina Ķepule. Gaidot vēlēšanu rezultātus

NJBA

UNIVERSITĀTES
RADIO

2009

Janvāris

P O T C P S S Sv
1 2 3 4
5 6 7 8 9 10 11
12 13 14 15 16 17 18
19 20 21 22 23 24 25
26 27 28 29 30 31

Februāris

P O T C P S S Sv
1
2 3 4 5 6 7 8
9 10 11 12 13 14 15
16 17 18 19 20 21 22
23 24 25 26 27 28

Marts

P O T C P S S Sv
1
2 3 4 5 6 7 8
9 10 11 12 13 14 15
16 17 18 19 20 21 22
23 24 25 26 27 28 29
30 31

Aprīlis

P O T C P S S Sv
1 2 3 4 5
6 7 8 9 10 11 12
13 14 15 16 17 18 19
20 21 22 23 24 25 26
27 28 29 30

Maijs

P O T C P S S Sv
1 2 3
4 5 6 7 8 9 10
11 12 13 14 15 16 17
18 19 20 21 22 23 24
25 26 27 28 29 30 31

Jūnijs

P O T C P S S Sv
1 2 3 4 5 6 7
8 9 10 11 12 13 14
15 16 17 18 19 20 21
22 23 24 25 26 27 28
29 30

Jūlijs

P O T C P S S Sv
1 2 3 4 5
6 7 8 9 10 11 12
13 14 15 16 17 18 19
20 21 22 23 24 25 26
27 28 29 30 31

Augusts

P O T C P S S Sv
1 2
3 4 5 6 7 8 9
10 11 12 13 14 15 16
17 18 19 20 21 22 23
24 25 26 27 28 29 30
31

Septembris

P O T C P S S Sv
1 2 3 4 5 6
7 8 9 10 11 12 13
14 15 16 17 18 19 20
21 22 23 24 25 26 27
28 29 30

Oktobris

P O T C P S S Sv
1 2 3 4
5 6 7 8 9 10 11
12 13 14 15 16 17 18
19 20 21 22 23 24 25
26 27 28 29 30 31

Novembris

P O T C P S S Sv
1
2 3 4 5 6 7 8
9 10 11 12 13 14 15
16 17 18 19 20 21 22
23 24 25 26 27 28 29
30

Decembris

P O T C P S S Sv
1 2 3 4 5 6
7 8 9 10 11 12 13
14 15 16 17 18 19 20
21 22 23 24 25 26 27
28 29 30 31

Turpinājums no 14. lappuses

Marta Valujeva, Matīss Zvaigzne, Ojārs Saulītis, Oskars Krūmiņš, Sandra Leimane, Sintija Šlēgele, Viktorija Valujeva, Vineta Saukāne.

Lemesli piedalīties

Uz jautājumu, kāpēc dalībnieki izlēmuši piedalīties foto-konkursā gan pirmo reizi, gan atkārtoti, Katrīna atbild: «Nu, pirmkārt, tā kā iznākums ir izstāde, ja cilvēks nodarbojas ar fotogrāfiju, tas ir ļoti labs veids, lai parādītu savu darbu un ideju. Es pieņemu, ka liela daļa to, kas iesniedza darbus otro reizi, piedalās arī citos konkursos. Kā jau minēju, tā ir laba iespēja, un ja vēl tā tēma interesē, tad kāpēc nē?»

Šogad gluži tāpat kā aizvadītajā gadā 5 cilvēki ieguva galvenās balvas. Uzvarētāju 5 darbi tika publicēti žurnālā «Foto kvartāls». Viņi saņēma balvu no žurnāla «Rīgas Laiks», bet šīgada lielais atbalstītājs – firma *Epson* – katram uzvarētājam dāvināja mājas fotoprinteri *Epson Stylus Pro 11880*. Protams, neiztrūkstošas bija arī radio NABA balvas: krekliņš, krūzīte un mūzika.

Izstāde tika atklāta kinoteātrī «Rīga». Katrīna skaidro, ka «tā ir brīnišķīga un kultūrai ļoti atvērta vieta, jo kino ir kļuvusi par kultūras telpu. Turklāt kinoteātris ir skaists un visiem pieejams. Tur sastopas arī skaņa un attēls, un arī tēmai «Raidījums» kinoteātris ir ļoti atbilstoša vieta».

Katrīna arī pārliecināta, ka NABAs veidotā izstāde ir viena no skatītākajām. Pagājušā gadā tā viesojās vairākās augstskolās un arī Foto muzejā. Šogad arī tā bija aplūkojama gan Kultūras akadēmijā, gan Mākslas akadēmijā un joprojām ir apskatāma Latvijas Universitātē. Taču pastāv iespēja, ka tā var vēl kaut kur negaidīti tikt izstādīta, jo, piemēram, pagājušā gada izstāde bija aplūkojama arī Mākslas dienu laikā. Stāsta Katrīna: «Jāsaka, ka tā ir viena no redzētākajām izstādēm, jo tā aiziet pie sava skatītāja, pamatā pie studenta, NABAs potenciālā klausītāja.»

Žūrija un vērtēšana

Tā kā ir 5 konkursa uzvarētāji, ir arī 5 žūrijas locekļi: radio NABA programmas direktors Madars Štramdiers, žurnāla «Foto kvartāls» galvenā redaktore Alise Tīfentāle, fotogrāfs un *Epson* izplatītāja SIA *Kulbert* valdes priekšsēdētājs Aivars Purmals, laikraksta «Diena» fotogrāfs Kristaps Kalns un Baiba Tetere, kas ir starptautiskās fotogrāfijas vasaras skolas organizētāja.

Katrīna atzīst, ka vērtēšana bijusi ļoti komplicēta: «Vispirms žūrijai bija iespēja vērtēt darbus individuāli, digitālā formātā, lai tos visus pārvērtētu un provizoriski jau saprastu, kas notiek. Tad žūrija tikās kopā un vērtēja izdrukātās bildes. Galds bija noklāts ar bildēm, un viņi varēja redzēt, kā tas viss izskatās. 5 uzvarētāji tika vērtēti ļoti nopietni – nevis vienkārši saskaitot punktus, bet visu izrunājot, jo piecniekam jābūt atšķirīgam. Radio NABA ir krāsains radio ar programmām, kas ietver daudzas subkultūras, un arī uzvarētāju piecniekam ir jāatbilst radio NABA būtība, proti, tam jābūt krāsainam. Tāpēc tika sastādīts «krāsains» piecnieks un arī pārējie izstādes darbi tika atlasīti, domājot arī par to, kā tas izskatīsies izstādē.»

Mēs pamatā nevērtējam pēc tehniskiem parametriem, jo svarīgākais ir radošais sniegums. Mūsdienās runāt par konkrētiem vērtēšanas kritērijiem nav aktuāli, ņemot vērā kultūras vēsturi un notikumus, tāpēc mums nebija tik svarīga tehnika. Jebkurā gadījumā žūrija izturējās pret autoru sniegumu ļoti nopietni. Tiešām ļoti rūpīgi izvērtēja un pamatā atzina, ka projekts ir interesants, tāpat kā tēma un arī tēmas risinājumi. Proti, žūrijai bija interesanti, un tas ir pats galvenais.»

Radio NABA šogad svin 6 gadu jubileju, bet aizvadītajā gadā tika svinēta 5 gadu jubileja. Toreiz tematiski tika izvēlēts

izstādes nosaukums 5x5, nosaukumā rotaļājoties ar radio briedumu. Arī šogad šī spēle saglabāsies, tāpēc izstādes nosaukums saturēs 6x6, taču fotogrāfiju skaits izstādē paliks nemainīgs. Katrīna stāsta, ka skaitlis 5 saglabāsies gan šogad, gan arī nākošajos gados: «Mūsu konkurss nav ļoti liels, jo tas ir radiokonkurss. Tas nav profesionāļu konkurss, tas nav arī tendēts uz kvantitāti un kādu «paranopietnu» lietu. Tas ir vairāk priekam gan pašiem, gan radioklausītājiem. Lai mums visiem ir baigi forši! Un 25 bildes izstādē, manuprāt, ir tieši tāds skaits, ko ļoti labi var izstādīt. Izstāde nav liela, bet ir interesanta. Ir 5 uzvarētāji, jo radio NABA nevar būt viens uzvarētājs, ņemot vērā radio pašu būtību un raidījumu daudzveidību, un arī klausītājus. Un cipars 5 jau ir sava veida pilnība, nu 4+1...»

Iesniegtie darbi

Katrīna, stāstot par iesniegtajiem darbiem, norāda uz dažādību: «Nu, protams, pamatā ir izmantoti digitālie fotoaparāti. Ir melnbaltas fotogrāfijas, platleņķa bildes un arī kolāžas. Spektrs ir pārstāvēts pilnīgi, jo svarīgākais ir radošais sniegums. Nebija paredzēts konkrēts iznākums, un cilvēki tēmu «Raidījums» ir apspēlējuši ļoti interesanti, lai gan daļa tieši radio ir izvēlējušies par darba galveno objektu. Taču tika iesūtīti savā vēstījumā arī ļoti abstrakti darbi, uzsverot to, ka tā ir fotogrāfija ar vēstījumu, nevis raidījums, kādu mēs to izprotam. Dažādība ir liela.»

Daži darbi ir ļoti konkrēti, ir tādi, kas veltīti radio NABAs raidījumiem, arī tādi, kas veltīti citu mediju raidījumiem. Tāpēc var teikt, ka darbu autori ir ņēmuši vērā tēmu un apspēlējuši to ļoti radoši.»

Katrīna stāsta, ka izstāde savā dažādība ļauj katram apmeklētājam atrast gan tehnikā, gan risinājumā sev tuvāko darbu. Apskatot darbus, nākas secināt, ka tajos izmantoti dramaturģijas paņēmieni, citos saredzamas kino ietekmes, bet atsevišķi dokumentē ikdienas mirkļus un ķer neparastas sajūtas. Kā jau izstādē, kas apvieno tik dažādus autorus un tehnikas, sastopami gan naivi vienkārši un patiesi, gan pārdomāti un simboliski darinājumi.

Tomēr kopumā 25 izvēlētie darbi konstruē veiksmīgu radiotēlu, kur skaņa tiek nomainīta ar attēlu, vizualizāciju.

NABA un izstāde

Radio kā audiāls medijs tomēr, šķiet, nav tieši saistāms ar vizuālo tēlu. Tāpēc jautāju Katrīnai, kāds ir radio ieguvums no fotokonkursa un izstādes rīkošanas.

«Mums pašiem ir liels prieks to darīt, jo galarezultātā ir labs pasākums un patīkams garastāvoklis. Tas arī paplašina skatījumu uz pašu radio un raidījumu. Ko var cilvēks iegūt no radoša procesa? Tikai to labāko! Un, protams, tas atkal parāda to, ka radio NABA nav konservatīvs veidojums, bet mēģina aptvert pēc iespējas plašāku jomu. Tas ir svarīgi, ka radio iesaista dialogā arī savu klausītāju. Tā ir komunikācija ar klausītāju.»

Sound meets its listener in photography

For two years now, radio NABA have been organizing a photo contest. This year's title is «Broadcast». The works of 5 winners and 20 other authors are exhibited in several places of Rīga for the delight of the radio listeners and other culture goers. The winners this year are Anna Markēviča, Edgars Širokovs, Jānis Klimanovs, Jānis Raitums, and Katrīna Ķepule. A photo contest in a radio environment is a special occasion because it allows the seemingly intangible and visually unbound sound to be captured in a visual material. Hence, the artistic expressions are diverse. *Alma Mater* talks with the organizer of the contest, Katrīna Teivāne, about the evaluation criteria, the submitted works, and the current trends in photography. The age of the contestants varies, says Katrīna, between 15 and 40. It is great to know that with the help of the organizers, the theme of photo and radio has brought together different people of various ages.

LU Vides un tehnoloģisko procesu matemātiskās modelēšanas laboratorija izstādes *Māja.Dzīvoklis 2008* laikā piedāvāja konsultācijas un konkrētus pakalpojumus saistībā ar siltuma un gaisa apmaiņu caur ēkās ārējām būvkonstrukcijām

LU izgudrojumu aizkulisēs

Elīna BELOVA

Daudzu Latvijas Universitātē studējošo un strādājošo inovatīvās idejas radušas ceļu uz Universitātes Inovāciju centru, lai attīstītos un dienās izaugtu par konkurētspējīgiem produktiem un pakalpojumiem lielajā tirgū. Konkurence mūsdienās ir sīva, bet unikālas jaunās idejas ir dzīvotspējīgas, ja par tām pienācīgi parūpējas. Atbalstu apņēmušies nodrošināt Inovāciju centra darbinieki ar savu iespēju klāstu.

Par Inovāciju centru

Idejas radīšana ir komplicēts process, kas saistīts ne tikai ar zinātnieka ģenialitāti, bet arī ar rūpniecību un mārketingu, tāpēc arī radies Inovāciju centrs, lai savestu kopā speciālistus un veidotu savstarpējās saiknes. Inovāciju centra uzdevums ir sniegt finansiālu nodrošinājumu intelektuālajam īpašumam, kā arī rūpēties par konsultatīvo atbalstu. Tas strādā arī, lai samazinātu risku tikt pieviltiem.

Centrs darbojas divos virzienos – iekšējā un ārējā vidē. Iekšējā vidē galvenokārt nozīmē darbošanos ar dokumentiem un administrēšanas funkciju pildīšanu, kā arī augstskolas darbinieku un studējošo informēšanu un sadarbības veicināšanu. Gan Inovāciju centra birojā, gan zinātnieku laboratorijās notiek individuālas sarunas ar interesentiem. Zinātnieki baidās, ka viņu idejas un izgudrojumus var vieglāk nozagt, ja par tām zina vairāk cilvēku. Šādas bailes var izrādīties letālas jaunām idejām, kuras neviens līdz ar to arī nerealizē. Inovāciju centrs cenšas pārliecināt, ka, lai ideju attīstītu, ir nepieciešams uzticēties. Kā stāsta Inovāciju centra vadītājs Matīss

Neimanis: «Risks pastāv vienmēr, ja kaut ko dara. Bet, ja neko nedara, tad arī nekādus rezultātus nevar sasniegt. Ja ideja nav nozagta pirms patentēšanas vai produkcijas ražošanas posmā, tad no veikala plaukta to var nozagt jebkurš garāmgājējs.» Jautājums ir tikai par to, cik vērtā ir pati ideja un cik vērtā tās aizsardzība. Zādzības riska dēļ tomēr nevajadzētu atteikties no savu ideju īstenošanas.

Salīdzinot ar situāciju ārpus valsts robežām, ideju konkurētspēja mums ir augsta, tomēr mēs atpaliēkam ražošanā – tur nepieciešams atbalsts, tāpēc otrs lielākais darbības virziens ir vērst uz āru. Tā ir sadarbība ar biznesa partneriem, jo bez tiem viens pats zinātnieks bez liela kapitāla nespēs savu ideju materializēt.

Ja Universitātē izgudro kādu vēl nebijušu lietu, par tālāko arī ir jā rūpējas – sabiedrībai par produktu ir jāuzzina, jāpiesaista investori un ražotāji. Arī šeit talkā var nākt Inovāciju centrs ar saviem resursiem, kontaktiem, padomu un pieredzi. Gadās arī tā, ka zinātnieks aprēķina ražošanas izmaksas un prasa investoriem konkrētus līdzekļus, bet nevēlas atklāt pašu ideju, jo baidās tikt piekrāpts. Savukārt uzņēmums nevēlas ieguldīt līdzekļus procesā, par kuru nav pilnībā informēts. Lai nerastos domstarpības, var noderēt Inovāciju centra pieredze un ieteikumi līgumu slēgšanā un patentu dokumentu

Inovāciju centra vadītājs
Matīss Neimanis

Latvijas Universitātes Inovāciju centra stends izstādē «Riga Food 2008»

noformēšanā. Pašam zinātniekam vairs nav jālauza galva par sava izgudrojuma tiesisko aizsardzību, ja tas sadarbojas ar LU Inovāciju centru. Tāpat Inovāciju centrs pārrauga to uzņēmumu datu bāzi, ar kuriem izdevusies veiksmīga sadarbība, lai risks, meklējot sadarbības partnerus, būtu vēl mazāks.

Uzņēmumu ieguvumi

Šobrīd lielākais šķērslis projektu veidošanā ir nozaru speciālistu savstarpējās sadarbības trūkums, tāpēc, lai veicinātu sadarbību, tiek organizēti dažādi pasākumi. «Tas ir arī sava veida uzticēšanās jautājums. Mūsu sabiedrībai vēl ir jāattīstās. Tā, piemēram, Skandināvijā tā vairs nav tik liela problēma. Tur cilvēki savus līdzekļus tērē godprātīgi. Turpretī pie mums novērojami dažādi aizdomīgi darījumi, kas cilvēkiem neļauj pilnībā palauties uz otra doto vārdu,» skaidro Inovāciju centra vadītājs M. Neimanis.

Pieprasījums pēc kaut kā inovatīva ir un būs vēl arī nākotnē, jo izdzīvos tas, kas pārvērtīsies. Tirdzniecība nepārtraukti mainās un pieprasa ko jaunu, tāpēc arī labas idejas ir zelta vērtē. Tās tomēr nerodas katru dienu, tāpēc Inovāciju centrs piedāvā uzņēmumiem pasūtīt pētījumus. LU Inovāciju centra birojā sevišķi gaidīti ir mazie uzņēmumi, kuriem nav pašiem sava inovāciju institūta. Pēc sarunas Inovāciju centra darbinieki sazināsies ar LU speciālistiem un noskaidros, vai uzdevums ir izpildāms, un atradīs zinātniekus, kas pasūtījumu var veikt. Ja jāizgudro jauns produkts, tas jau ir sarežģītāks process, jo jāiesaista arī citi speciālisti, piemēram, dizaineri. Tā kā LU studentiem tikai no šī mācību gada ir radusies iespēja studēt studiju programmā ar mākslas virzienu, ir nepieciešami ārēji resursi. Ir uzsāktas sarunas ar Latvijas Mākslas akadēmijas pārstāvjiem, un, cerams, šī sadarbība izdosies veiksmīga.

«Uzņēmumus piemeklējusi ekonomiskā krīze, tāpēc tie mazāk plāno izdevumus jauninājumu izstrādē, tomēr viss pamazām attīstās un lēnām iet uz priekšu,» savās pārdomās dalās Matīss Neimanis. Arvien tiek meklēti jauni investori jeb labvēji. Toties kontakti ar sadarbības uzņēmumiem visu laiku tiek uzturēti sarunās par jaunām idejām un aktualitātēm. Par finanšu līdzekļiem runājot, vispārējais taupības režīms ietekmē

arī zinātni. Inovāciju centra vadītājs piekrīt, ka ir jātaupa, bet uzskata, ka «ir tādas jomas kā zinātne, kur jau līdz šim nav apgrozījušies milzu līdzekļi, tāpēc vēl vairāk samazināt tos nebūtu vēlams». Valstij nepieciešama attīstība, bet tā nevar notikt, ja nav jauninājumu. Savukārt inovatīvu ideju realizācija nav iedomājama kaut vai bez prototipa izveides, turklāt ne vienmēr privātais sektors ir ieinteresēts ieguldīt savus līdzekļus procesā, par kura rezultātu ir pāragri spriest. «Līdz šim jaunajiem izgudrotājiem esam palīdzējuši. Ceram, ka to varēsim arī turpmāk, citādi domās, ka mēs esam vainīgi pie tā, ka vairs nedod finansiālu atbalstu,» uztraucas M. Neimanis. Jaunajiem projektiem izdodas piesaistīt arī struktūrfondu līdzekļus, bet ne vienmēr tas ir veiksmīgākais risinājums, jo projekti norit, kā plānots, bet līdzekļi netiek saņemti laikus. Tomēr Inovāciju centrs ir pozitīvi noskaņots, jo aktīvi uzņēmumi vēl nav pazuduši un kustība, lai arī lēnām, tomēr notiek.

Inovāciju realizācija

To pārliecību, ko šobrīd pauž Inovāciju centrs, pāduši celmlauži jau pirms centra atvēršanas (tas oficiāli darbojas kopš 2006. gada). Darbības laikā realizēts ne mazums interesantu un pieprasītu produktu. Kā vienu no tiem var pieminēt sūnu izmantošanu kosmētikā un ķermeņa kopšanā. Līdz šim sūnas nav aktīvi izmantotas rūpniecībā, bet pēc šūnu izvilkmumu izpētes tika atklāta to labvēlīgā ietekme uz veselību un daudz citu īpašību. Tās turpmāk plāno izmantot ķermeņa kopšanas līdzekļos. Cits izgudrojums nāk no LU Polimēru mehānikas institūta, kur pētnieki izdomājuši efektīvāku materiālu pāju dzīšanai. Līdz šim pāju dzīšanai izmantoja koka dēli, kas mēdz nodilt, bet jaunais materiāls ir izturīgāks un piemērots dažādām grunfīm. Šobrīd izgudrojums tiek testēts. LU Astronomijas institūts var lepoties ar kvalitatīvāka teleskopa izgudrošanu. Tas ir ievērojami vieglāks par tiem, ko izmantoja līdz šim, turklāt attēls netiek izkropļots un ir dzidrāks. Par šo izgudrojumu jau interesējusies kāda Lielbritānijas riska kapitāla sabiedrība, kura būtu gatava pirkt izgudrojuma patentu. Savukārt no Fizikas un matemātikas fakultātes nāk nu jau klientu atziņas un pieprasīts pakalpojums – fizikālo lielumu mījiedarbības prognozēšana.

Tādu pakalpojumu var izmantot, piemēram, jaunceltņu būvētāji, lai noskaidrotu, vai sienas neplaisās nogulsņējoties, kā arī siltā gaisa plūsmas zudumu un plūsmu telpās. Ļoti vienkāršs, bet ļoti praktisks un vajadzīgs pakalpojums.

Centra izaicinājumi

Zinātniekiem tāpat kā ikvienam klientam ir jāatrod īstā pieeja, jo arī laboratorijās strādā cilvēki ar savu pārliecību un uzskatiem, ko gan vietā gan dažkārt arī nevietā pauž ar savu darbu. Inovāciju centra izaicinājums ir panākt to, lai zinātnieki vairāk pievēršas komercijai, kas nāktu par labu visai sabiedrībai. Zinātnieks savu projektu īstenošanai var izvēlēties divus finansēšanas avotus, ja pašam šādu līdzekļu nav. Tie ir granti vai investoru līdzekļi. Parasti izvēlas vieglāko – saņemt grantu darba realizācijai. Profesori nav motivēti sadarboties ar privāto sektoru, jo profesionālo novērtējumu mēra ar piešķirto grantu un publikāciju skaitu, ignorējot līgumus ar biznesa partneriem, kas patiesībā precīzāk atspoguļo praktisko pieredzi. Zinātnes attīstība valstī ir nepieciešama, ja no tās ir kāds atgriezenisks labums. Ja zinātnieks strādā pēc pieprasījuma un izmanto investoru līdzekļus, tad saprotami būtu, ka šāda darbība arī atzinīgi tiktu vērtēta.

Minētais izaicinājums nav vienīgais. Inovāciju centram ir vēl jāatrod īpašs vēstījums, ko Latvijas Universitāte paustu saviem sadarbības partneriem (uzņēmumiem), jo piedāvājums ir ļoti plašs (bioloģija, ķīmija, fizika u. c.). Piedāvāt visu – tas ir tāpat kā nepiedāvāt neko, jo uzņēmumu vadītāji sazinās ar konkrētās

specializācijas augstskolu, ar kuru saista savu problēmu, bet bieži neiedomājas, ka Latvijas Universitāte spēj piedāvāt plašāku sortimentu. Nevar arī izcelt vienu konkrētu nozari, jo tas nozīmētu, ka pārējās paliek ēnā.

Nākotnē plānots pievērsties ne tikai eksakto zinātņu fakultātēm, bet arī humanitārajām un sociālajām zinātnēm, piemēram, Sociālo zinātņu fakultātei, kas spētu rast risinājumus zīmolu veidošanas un ieviešanas jautājumos.

Ne tikai Inovāciju centram, bet arī visiem uzņēmējiem un zinātniekiem jācenšas uztvert tās idejas, pēc kurām būs pieprasījums nākotnē, jo tas, kas ir pieprasīts šodien, vairs nebūs pieprasīts rīt. Ir jābūt vienu soli priekšā.

Innovations at the University of Latvia: behind the scenes

Many innovative ideas of the staff and students of the University of Latvia are bolstered by the UL Innovation Centre. The centre aids their development into services or products and competitiveness in the global market. In order for them to survive in the harsh circumstances of the competition of today, unique ideas must be helped with the tools and opportunities available to the staff of the UL Innovation Centre. Generation of ideas is a complicated process, where the genius of the scientist meets production and marketing; the Innovation Centre brings together experts and helps to establish the link between the two. Their task is to raise funding for intellectual property, as well as to provide consulting. The centre operates at two levels: at the internal level – cooperating with the University researchers and providing information for the staff and the students of the University; and at the external level – cooperating with business partners.

Iespējamā misija – paātrinājums tavai izaugsmei

Iespējamās misijas dalībnieki / Mārtiņš Bērziņš, Linda Beķere un Viesturs Eglītis

Aiva AVOTA

Vēlies pieveikt divus pakāpienus uzreiz? Vēlies iedvesmot un aizraut? Vēlies darīt citādāk? Piedalies **Iespējamajā misijā!** Tā ir iespēja īsā laikā iegūt zināšanas, pieredzi un rādījumu, kas tev noderēs nākotnē un dos lielisku pamatu tālākas karjeras veidošanai jebkurā jomā.

Iespējamās misijas dalībnieki strādās skolā divus gadus, papildus skolotāja algai saņemot ikmēneša stipendiju. Lai sagatavotos darbam skolā, dalībnieki piedalīsies Vasaras akadēmijā, kur 5 nedēļu garumā apgūs teorētiskas un praktiskas prasmes. Turklāt katru mēnesi notiks apmācības pedagoģijā un līderībā, kas palīdzēs ne tikai darbam skolā, bet arī tālākas karjeras veidošanā.

Iespējamā misija piedāvā arī nepārvērtējamu pieredzi, ietverot ne tikai mācīšanos, bet arī citu mācīšanu, ne tikai pašatklāsmi un personisko izaugsmi, bet arī iespēju palīdzēt augt un attīstīties citiem. Dalība programmā sniegs tev iespēju satikt unikālus cilvēkus, kurus citādi tev diez vai izdotos iepazīt. Tie būs Iespējamās misijas darbinieki, dibinātāji un atbalstītāji, tie būs ievērojami cilvēki, kuri daudz ko sasnieguši visdažādākajās nozarēs, un, protams, tie būs tavi kolēģi un skolēni, kurus iepazīsi savā skolā. «Nekur nav tik dažāda sabiedrība kā skolā. Tas ir izaicinājums – tādā iekļauties, pašai mācīt un mācīties!» pārliecināta viena no pirmajām Iespējamās misijas dalībniecēm Anna Gabriša, Rīgas Tehniskās universitātes absolvente, kas ir dabaszinību, bioloģijas un ķīmijas skolotāja Jelgavas rajona Teteles pamatskolā.

Novembrī Iespējamā misija Latvijas Universitātē un citās augstskolās organizēja vairākas tikšanās ar dažādu nozaru līderiem – sociālantropologu Robertu Ķīli, Latvijas Institūta direktoru Ojāru Kalniņu, AS «Diena» direktori Nelliju Ločmeli, AS «ELKO Grupa» prezidentu Egonu Medni, SIA Lattellecom Korporatīvo risinājumu dienesta direktori Anitu Mertenu, SIA GlaxoSmithKline Latvia vadītāju Dīnu Šmitu un citiem. Mēs ceram, ka uz kādu no pasākumiem biji arī tu un ieguvi vērtīgu informāciju par karjeras iespējām!

Rudens pietiekšanās posms jau noslēdzies, un esam saņēmuši vairākus pieteikumus. Ja vēl neesi izlēmis, ko iesākt pēc augstskolas beigšanas, ja meklē izaicinājumu un paātrinājumu savai izaugsmei, gaidīsim tavu pieteikumu no 6. februāra līdz 4. aprīlim. Anкета pieejama mūsu mājaslapā www.iespejamamisija.lv.

Ja tev ir jautājumi vai neskaidrības, zvani mums vai sūti ziņu! Mūsu e-pasta adrese ir info@iespejamamisija.lv, tālr. 67294645.

Iespējamo misiju atbalsta dibinātāji: Lattellecom, Swedbank, Ideju partneru fonds, partneri: Izglītības un zinātnes ministrija, Hill and Knowlton, Cube-Media, Diena, Domino, Fontes un Kļaviņš&Slaidiņš.

Šīs vasaras projekta Dāgdā «Laukiem jauniem būt!» dalībnieki

Jaunieši, kas ir par brīvu dzīvesveidu

Kitija BALCARE

«Atturība ir dabiska, sākotnēja, cilvēka ietekmes neskarta. Tieši tāpēc varbūt ir reti sastopama. Tādēļ vēl jo vairāk – vērtība,» tā par savu dalību Latvijas Universitātes Atturības un veselības izglītības veicināšanas biedrībā (LU AVIV) raksta Gatis Bārdiņš, kurš tajā darbojas jau kopš biedrības pirmsākumiem.

Testaments brīva dzīvesveida cienītājiem

Iespējams, par LU AVIV eksistenci tās biedriem ir jāsaka paldies Jānim Dāvim, kurš dzīvojis 20. gadsimta sākumā un kurš pēc savas būtības bija atturībnieks. Pēc profesijas viņš bija pedagogs, kas ir sastādījis vairākas mācību grāmatas. J. Dāvis bija kaislīgi iesaistījies sabiedriskajā darbā un pievērsies atturības propagandai, kā arī bija Rīgas Domes Žūpiņas apkarošanas komisijas priekšsēdētājs.

Savā testamentā viņš Latvijas Universitātei novēlēja gan māju Krišjāņa Barona ielā, kur jāierīko kopmītnes studentiem atturībniekiem, gan arī naudas līdzekļus, kas paredzēti studentu atturībnieku organizācijas aktivitātēm.

1999. gadā docente un publiciste Ilga Kapeniece Jāņa Dāvja ideju sāka īstenot pēc tam, kad bija uzgājusi šo savdabīgo testamentu. Sākumā 2000. gadā radās Latvijas Universitātes Atturības un veselības izglītības fonds. Vēlāk tas tika pārdēvēts par biedrību. Sākotnēji bija aptuveni četrdesmit biedru, bet laika gaitā pakāpeniski daļa atsijājās. Prom aizgāja tie, kas nenāca uz kopīgajiem pasākumiem, nespēja

atturēties no alkohola vai citām apreibinošām vielām vai arī kas tika pieķerti, tās lietojot, lai gan pēdējos gados tas nav novērots.

Biedrības mērķis ir studējošo un skolu jauniešu vidū veicināt dzīvesveidu, kas brīvs no alkohola, cigaretēm un citām narkotiskajām vielām, kā arī atbalstīt fizisko un garīgo veselību.

Tiem, kas šobrīd ir biedrībā un apmeklē kopīgos pasākumus, par kopmītni vietu nav jāmaksā. Meiteņu un puīšu īpatnsvars ir mainīgs, bet patlaban meiteņu ir vairāk. Pirms kāda laika biedrības valdē bija tikai puīši, bet tagad starp viņiem ir arī viena daiļā dzimuma pārstāve. Pašreiz ir aptuveni divdesmit biedru – topošie ekonomisti, juristi, pedagogi un citi. Rūdzinieku ir maz, vairāk ir jauniešu no Cēsīm, Balviem un Daugavpils.

Pārliecība, nevis princips

«Iestājoties biedrībā, jauniešiem pašam ir jāapzinās, ka viņš nelietos alkoholu, cigaretes, narkotikas,» uzsver LU AVIV priekšsēdētāja vietnieks Jānis Supe. «Tie, kas atnāk, parasti jau ar šo pārliecību ir dzīvojuši līdz tam, nevis krasi to izlemj, stājoties biedrībā.»

Biedriem ir jāspēj atteikties arī no vīna vai šampanieša glāzes pat saviesīgos vakaros, lai viņi attaisnotu savu nostāju pilnībā.

«Ir cilvēki, kuriem ir bijušas šāda rakstura problēmas ģimenē, bet ir cilvēki, kam tā ir vienkārši pašiem sava pārliecība kā, piemēram, man, jo es nejutu, ka man to vajag, jo esmu redzējis, kā ir tiem cilvēkiem, kas lieto šīs vielas,» tā Jānis. «Var dzīvot arī skaidru dzīvi bez tā visa.»

Kad apkārtējie uzzina, ka kāds no paziņām, draugiem vai radiem ir biedrības biedrs ar šādu atturībnieka un skaidras dzīves nostāju, pirmā reakcija esot smaidis.

«Vārds «atturība» jau pats par sevi cilvēkos izraisa interesantu reakciju,» tā novērojis Jānis. «Kopumā dalība biedrībā arī no citu puses tiek vērtēta pozitīvi, jo mums arī pašiem biedrībā ir attieksme, ka mēs taču nevienam negrasāmies sodīt, un mēs nesakām, ka tas ir šausmīgi slikti, ka citi dažādos pasākumos lieto alkoholu. Mūsu princips ir savstarpēja tolerance.»

Līdz šim nav gadījies piedzīvot situāciju, kad kāds būtu ļoti negatīvi izturējies pret biedriem atturībniekiem, lai gan, pasakot, ka esi atturībnieks, nākas dzirdēt dažādus jociņus, taču pārsvarā labsirdīgus.

Ir daudzi studentu, kas nepiedalās biedrības iekšējā darbībā, bet atbalsta to idejiski, jo paši nav gatavi pilnīgi un galīgi atteikties no viņa glāzes saskandināšanas kādā svinīgā pasākumā. Šiem nebiedriem tik un tā ir iespēja piedalīties noteiktos biedrības pasākumos, piemēram, publiskajos tematiskajos vakaros, fotokonkursos, jauniešu projektos.

«Mums pašiem patiesībā ir diezgan maz diskusiju par atturības jautājumiem,» atzīst Jānis. «Tas ir maldīgs priekšstats, ja kāds domā, ka sanākam kopā un aprunājam tos, kas aizraujas ar veselībai kaitīgām vielām un to lietošanu. Mēs sanākam kopā nevis tāpēc, ka esam atturībnieki, bet tāpēc, ka esam idejiski vienoti un tādiem cilvēkiem ir vienkāršāk saprasties.»

Alternatīva brīvajam laikam

«Mūsu mērķis ir izglītēt sabiedrību. To darām, ejot uz skolām un stāstot par problēmām, kuras var izraisīt šo vielu lietošana,» skaidro Jānis. «Taču šobrīd vairāk cenšamies organizēt dažādas aktivitātes, lai parādītu, ka ir arī citas alternatīvas, kā pavadīt savu laiku.»

Pēdējā laikā biedrībai ir daudz pasākumu. No maija līdz oktobrim tika īstenots projekts «Laukiem jauniem būt», kura mērķis bija mazināt pilsētu jauniešu stereotipus par lauku dzīvi, parādīt, ka arī laukos ir iespējama attīstība un interesants dzīvesveids. Projektā iesaistītie dalībnieki daudz diskutēja par mūsdienu jaunatni un tās attieksmi pret laukiem, par Eiropas Savienības atbalsta izmantošanas iespējām.

«Mums vasarā Dagdā bija nometne, kur pilsētu jauniešiem gribējām parādīt, kā ir dzīvot laukos,» skaidro Jānis. «Taču katru mēnesi mums ir sanāksmes, kurās tiekamies un spriežam par iespējamām turpmākām aktivitātēm, kā arī izvērtējam līdzšinējās.»

Sākot ar septembri, regulāri notiek filmu vakari, uz tiem tuvākā nākotnē iecerēts aicināt arī citus jauniešus, ne tikai biedrus. Pasākumu sarakstā ir arī tematiskie vakari, piemēram, Spoku vakars. Katru gadu ir tradīcija rīkot Ziemassvētku balli visām atturībnieku organizācijām Latvijā, ar kurām ikdienā sadarbība nav tik intensīva.

«Šobrīd kopīgiem spēkiem esam arī ķērušies pie sava dzīvokļa remontēšanas,» stāsta Jānis. «Ir vērojama liela atsauce biedru vidū, cilvēkiem patīk darboties kopā.»

Par biedrību var uzzināt gan viņu mājaslapā www.luaviv.lv, gan dažādos jauniešu pasākumos (piemēram, LU Dārzs, Jauniešu dienas), kur ir arī LU AVIV stends un pārstāvji, kas atbild uz interesantu jautājumiem, bet lielākoties jaunu biedru iesaistīšanās notiek, pateicoties informācijai, kas iegūta no LU AVIV biedriem, kuru draugi vai draugu draugi nolemj iesaistīties šajās aktivitātēs. Piemēram, pēc projekta «Laukiem jauniem būt», kur piedalījās divdesmit seši jaunieši no dažādām Latvijas pilsētām, biedrība ieguva piecus jaunus dalībniekus.

«Manuprāt, mūsdienās jaunieši ir daudz atvērtāki, daudz brīvāki, redz vairāk iespēju un ir daudz mērķtiecīgāki nekā agrāk,» tā uzskata Jānis, daloties pārdomās par šodienas jauniešiem. «Tagad jaunieši jau diezgan agri sāk domāt par to, ko viņi grib sasniegt savā dzīvē, līdz ar to viņi agri kļūst pieauguši.»

Ir arī tādi, kam galvenais ir aiziet uz *tusiņu* un piedzerties. Tā ir otra galējība. Taču Jānis ir pārliecināts – jaunieši ir pamanījuši, ka Eiropā ir daudz iespēju, galvenais ir apzināties, ka pats esi savas laimes kalējs.

«Mūsu mērķis nav nosodīt, bet piedāvāt alternatīvas,» piebilst Jānis. «Mēs paši savā starpā esam diskutējuši, ka vārds «atturība» mums laikam nav tas īstais, jo tas nozīmē, ka man kaut ko gribas, bet es no tā atturo. Līdz ar to mums ir vēlme mainīt biedrības nosaukumu, bet pagaidām nevaram atrast atbilstošāko.»

Šogad biedrība rīkoja arī fotokonkursu un foto izstādi «Pūķi, adatas un dūmi»

VIDOKLIS: KĀPĒC ES?

Gatis Bārdiņš:

– Es iestājos biedrībā, kad sāku studēt 1. kursā. Tolaik man šķita būtiski laiku veltīt ne tikai studijām, bet arī sabiedriskajām aktivitātēm. Vienlaikus ar darbošanos biedrībā dziedāju korī, kā arī apguvu militārās prasmes Studentu bataljonā. Neviena no minētajām aktivitātēm man neļika vilties, jo es ieguvu jaunus draugus, kā arī iespēju pilnveidoties un izpausties.

Protams, biedrībā es sastapu arī domubiedrus, kuri tāpat kā es nelieto alkoholu un nesmēķē. Ar viņu, ka savos uzskatos neesmu viens, man neļāva kļūt par balto zvirbuli. Turklāt biedrības darbība ir vēsta ne tikai uz tās biedriem, bet uz visu sabiedrību kopumā. Tāpēc, esot biedrībā, ir iespēja dot artavu kopējam labumam.

Tā jaunatnes daļa, ar kuru man nākas sastapties, ir mērķtiecīga, sparīga un idejām bagāta. Jaunatne meklē, kur likt lietā savu enerģiju. Citi rod gandarījumu mācībās, citi darbā, vēl citi sabiedriskajās aktivitātēs. Taču bieži vien iestājas arī apjukums, jo visu tomēr nevar paspēt. Iespēju ir daudz, taču vispirms ir jātiek skaidrībā, kuras vērtības dzīvē ir svarīgākas un kuras mazāk svarīgas.

Šad tad nākas dzirdēt šādus vai tiem līdzīgus vārdus: «Es smēķēju, taču tas nav labi – es tevi cienu par to, ka tu nesmēķē.» To pašu varētu attiecināt arī uz darbošanos biedrībā. Lai arī daudzi nav gatavi izvēlēties nedzert un nesmēķēt, viņi tomēr atzīst, ka var būt arī citādāk.

Edvarts Krakts:

– Šajā biedrībā esmu kopš 2006. gada decembra. Smēķēt pamēģināju pamatskolā, neiepatikās. Dzert iedzēru burziņos, bet kompānijas, ne prieka pēc. Atnākot uz Rīgu un uzzinot par biedrību, biju ieinteresēts iestāties, jo domāju, ka tad varēšu citiem argumentēt savu izvēli – atteikties no alkohola. Sākumā nebija pārliecības par savu izvēli kā pareizu, taču skatu uz dzīvi izmainīja gan biedrības, gan atturības sniegto plusu iepazīšana un lielā mērā arī Emiliāns Brokāns, kurš ar «iebidēšanas» mācību metodēm radīja manī pārliecinātu atturībnieku. Biju motivēts piedalīties aktivitātēs, jo aktīvākajiem biedriem tiek daļēji segta *koju* tres maksa.

Mūsdienu jaunatne ar katru gadu agrāk nobriest. Mūsdienu jaunatni ietekmē Rietumu kultūra. Aizvien populārāki kļūst latvju danči, jo tā ir alternatīva un daudzi meklē alternatīvu dzīvesveidu! Nacionālisma reitingus jauniešu vērtību sistēmā kāpināja arī šīgada Dziesmu un Deju svētki, kā arī mūsu valsts 90 gadu jubileja. Mūsdienās jauniešiem pubertitāte iestāties agrāk, nekā tas noticis 20. gs. sākumā. Pieļauju, ka liela vaina ir jau iepriekšējās paaudzēs, kad auga šīs paaudzes vecāki. Ja

vecāki ir alkoholiķi, smēķētāji, bērnu dzīve jau agri top saistīta ar alkoholu, cigaretēm.

Cilvēki zina mani, bet nezina, kas tā tāda LU AVIV biedrība, bieži, izdzirdot par biedrību, vaicā, vai nav spēkā celibāts? Protams, nē. Ir viedokļi, kuri pauž pārliecību, ka bez manas līdzdalības LU AVIV organizētā pasākumā jautrība kristos par 50%. Mani vecāki sākumā bija skeptiski, tāpat kā es, domādami, ka, iestājoties tādā biedrībā, visa jautrā dzīve ir pagalam. Taču tā tas nemaz nav! Tā kā arī mani vecāki pazīst jautrību bez robežām, tad daļību biedrībā uztver normāli, pašsaprotami.

Rota Mieriņa:

– Biedrībā iesaistījos, pirmkārt, tādēļ, ka tā neatbalsta apreibinošo un atkarību izraisošo vielu lietošanu, kas manā dzīvē ir ļoti svarīga «mēraukla». Otrkārt, man ir daudz brīva laika, ko es varu izmantot, darbojoties biedrībā. Tas ir – apvienot lietderīgo ar patīkamo. Treškārt, nav daudz cilvēku, kas atbalstītu tik skaidru dzīvesveidu. Ja tas būtu kāds deju pulciņš, iespējams, biedru

būtu piecas reizes vairāk, tomēr tad es nevarētu justies īpaša.

Mūsdienu jaunieši ir radoši un atvērti. Bieži vien pati brīnos – ko tik jaunietis spēj izdarīt! Tādi mākslas darbi, IDEJAS! Kā var līdz kaut kam tik ģeniālam aizdomāties!? Pārliecinos, ka katra nākamā paaudze aizvien ātrāk spēj pielāgoties pasaules sistēmai un kļūst mobilāka. Katru dienu braucot tramvajā vai vilcienā, dzirdu kādu sarunājamies pa telefonu vai ar draugiem, un saruna parasti ir par to, cik daudz kurš un ko izdzēra, kurš vēma, kurš neko neatceras; kāds nožāvējis dzērumā, cits pārpīpējies zāli un tādā garā. Tā ir aktuālākā tēma. Šādā veidā jaunieši «kultūru neaudzē», tomēr pavada laiku kopā ar citiem.

Cilvēki man apkārt zina, kur es iešu šovakar. Uz biedrību. Pagaidām klusē par to, ko domā, bet ziņkārīgi jautā, ko darīsi, kas būs, kā pagāja vakars, vai bija jautri. Mēs sanākam kopā, lai jauki un ar skaidru prātu pavadītu vakaru. Runās, dziedām, darbā un izklaidēs. Aicināts ir ikviens. Un nevienu mēs nespējam kļūt par atturībnieku. Tai jābūt ikviena paša izvēlei un acinājumam.

Daudzi nesaprot, KĀPĒC es esmu atturībniece. Principa pēc. Ne vecāki man liedz dzert, ne kāda reliģiskā pārliecība. Vienkārši gribas atšķirties un būt individuālai, patstāvīgai. Ar savu galvu uz pleciem. Ir ļoti sajūties, ka pati nosaku savu dzīvi, nevis sabiedrība netieši norādot liek tev kompānijas pēc darīt lietas, ko visi uzskata par «normu».

Youth for addiction-free lifestyle

The members of the Society for Abstinence and Health Education Promotion need to thank Jānis Dāvis for the existence of the society. Jānis Dāvis lived in the early 20th century and was an abstainer to the core. In his testament, he willed the house on Krišjāņa Barona Street, as well as an amount of money, to the University of Latvia with a purpose to establish halls of residence for abstaining students and to finance the activities of the Society for Abstinence. The aim of the society today is to promote alcohol-, smoking-, and drug-free lifestyle among students, as well as their physical and mental well-being.

Diskusija

par priekšvēlēšanu solījumiem un publisko atvadu rituālu

Foto: Didzis Bērziņš

Klinta LOČMELE,
LU SZF komunikācijas zinātnes
maģistrantūras studente

Kā plašsaziņas līdzekļi atspoguļo politiķu rīcību un priekšvēlēšanu solījumu izpildi nākamā gada valsts budžeta izstrādes kontekstā? Kādi ir komemorācijas komunikatīvie aspekti publiskajā telpā, vērojot atvadas no teātra leģendas Vijas Artmanes un citiem laikmeta simboliem? Atbildes uz šiem jautājumiem sniedz Komunikācijas zinātnes maģistra studiju programmas studentu abi pētnieciskie projekti. Pētījumu prezentācija 6. novembrī notika LU Sociālo un politisko pētījumu institūta organizētajā starptautiskajā konferencē «Laba pārvaldība Baltijas valstīs».

Rezultātu prezentācija norisinājās divās daļās. Pirmā bija veltīta Komunikācijas zinātnes maģistra studiju programmas studentu pētījumam par Latvijas Republikas Saeimas pēcvēlēšanu diskursu Latvijas publiskajā telpā.

Pētnieciskais izaicinājums

Komunikācijas studiju nodaļas mācībspēki, maģistranti un doktoranti otro gadu realizē Latvijas Universitātes finansētu pētniecības projektu «Žurnālistikas kultūras attīstības raksturojumi un perspektīvas Latvijā (1990–2009)».

Konferencē tika prezentēta viena no projekta daļām – pētījums, kura mērķis ir noskaidrot, kā žurnālisti atspoguļojuši 2008. gada valsts budžeta samazinājumu un 2009. gada budžeta veidošanas procesu un kā viņi veikuši savu «sargsuņa» funkciju – vai ir sekojuši līdzī 9. Saeimas partiju priekšvēlēšanu programmās dotajiem solījumiem, – studentu pētījuma pamatuzdevumus uzskaita maģistrantu diskusijas vadītāja profesore Inta Brikše.

Viņa norāda, ka kultūras teorētiskās pieejas žurnālistikas problēmu izpētē ir visai jauna tendence, salīdzinot ar mediju studijām, kur tās ir plaši izmantotas. Šī pieeja pētījumam tika izvēlēta tāpēc, ka Latvijas žurnālistikā nav skaidru profesionālo identitāšu un vērtību, žurnālistu kopiena ir izkliedēta un norobežota pēc mediju valodas, mediju īpašniekiem, pēc mediju līmeņa (lokālie, nacionālie) un citiem norobežojumiem. «Tas ir viens no mūsu pētnieciskajiem izaicinājumiem – identificēt Latvijas žurnālistikas kultūras raksturojumus un to ietekmi uz

Notiek diskusija. Foto: Vita Zelče

publisko debašu telpas kvalitāti, kurā cilvēki brīvi varētu apspriest sabiedrībai nozīmīgus jautājumus un veidotos argumentēts un kritisks publiskais viedoklis. Šo procesu veicināšanā ir būtiski laikā sasaistīt notikumus, viedokļus, priekšstatus, vērtējumus, attieksmes, lai veicinātu kolektīvās atmiņas veidošanos un pastāvēšanu, jo tā dod iespēju kopienai identificēt pārmaiņas, novērtēt procesu attīstību, analizēt sasniegumu vai zaudējumu cēloņus un atbilstoši – modelēt rīcību,» projekta nozīmību žurnālistikas kultūras izpētē pamato I. Brikše.

Konferencē ar referātiem piedalījās Vita Dreijere, Marita Kroiča, Vera Zajeca, Olga Procevska, Laura Uzule, Ilze Liepiņa, Klinta Ločmele un Māris Prombergs. Studenti veica 2006. gada 9. Saeimas vēlēšanu, Latvijas valsts 2008. gada budžeta samazinājuma un Latvijas valsts 2009. gada budžeta projekta rāmējumu salīdzinošo analīzi Latvijas dienas laikrakstos («Dienā», «Neatkarīgā Rīta Avīzē», «5 min», «Čas», «Telegraf», «Vestij Segodnja» (arī interneta versijās)), ziņu aģentūras «Leta» ziņās un «Latvijas Radio 1» ziņās un analītiskajā raidījumā «Krustpunktā». Pētījums aptvēra laika posmu no šāgada 12. jūnija (kad notika Ministru kabineta ārkārtas sēde un Latvijas Republikas valdība sāka sniegt informāciju, ka ir jāsamazina valsts budžeta izdevumi 2008. gadā, lai panāktu bezdeficīta budžetu) līdz šāgada 31. oktobrim.

Latvijas žurnālistikas kultūras iezīmes

«Pētījuma veikšana bija laba iespēja man pašai atsaukt atmiņā partiju solījumus,» saka maģistrante Ilze Liepiņa. Pirmā līmeņa analīzes kategorijas bija valdības koalīcijas partiju 400 zīmju programmu tekstos atrodamie Latvijas attīstības mērķu un partiju solījumu rāmējumi. Pēc tam studenti veica 2008. gada rāmējumu identifikāciju un sagrupēšanu, lai varētu spriest par žurnālistikas kultūras identitātēm Latvijā un plašsaziņas līdzekļu spēju sekmēt vēstījumu kontinuitāti un kolektīvo atmiņu.

Apkopojot savus pirmos vērojumus par Latvijas žurnālistikas kultūras identitātēm, maģistranti secināja, ka vairumā gadījumu dienas prese un «Leta» nesekmē vēstījumu kontinuitāti un kolektīvo atmiņu, jo žurnālisti jautājumus par valsts budžetu aktualizē tikai atbilstošās politiskās darba kārtības ietekmē un maz atsauca uz politiku priekšvēlēšanu solījumiem. Tos sabiedrībai lielākoties atgādina vai nu nevalstisko organizāciju pārstāvji, eksperti, vai arī opozīcijas partijas. Paši politiķi ekonomiskās grūtības pasaulē un valstī izmanto kā attaisnojumu solījumu nepildīšanai.

I. Liepiņa pētīja laikrakstu «5min». Tā kā tas tiek izdots, lai rīdnieki daudz informācijas iegūtu pēc iespējas ātrāk viena

brauciena laikā sabiedriskajā transportā, laikraksts veido fragmentētu sociālo atmiņu, piedāvājot lasītājiem īsas ziņas bez plašākas analīzes par valsts budžeta jautājumiem. Tādējādi cilvēkiem, kuriem šis laikraksts ir vienīgais informācijas avots, iespējams, veidojas atrautība no valsts budžeta problemātikas. Tā tiek izplatīts cilvēku uzskats, ka uz viņiem neattiecas jautājumi, kas tiek skatīti valdības un Saeimas sēdēs, – jaunā pētniece norāda uz Latvijas žurnālistikas kultūras nepilnībām.

Savukārt maģistrante Laura Uzule secina, ka «Latvijas Radio 1» žurnālisti atšķirībā no kolēģiem citos medijos «nepārtraukti vēro notikumus un pilda «sargsuņa» funkciju». Ziņu formāts neatvēr vietu informācijas analīzei, taču raidījumā «Krustpunktā» eksperti, partiju pārstāvji meklē atbildes uz dažādiem valstiski svarīgiem jautājumiem, atsaucoties arī uz politiku priekšvēlēšanu solījumiem.

Diskusijas gaitā izskanēja arī pieņēmums, ka latviešu un krievu presi raksturo atšķirīgas žurnālistikas kultūras iezīmes. Iespējams, kopumā krievu valodā izdotā prese ir mazāk atkarīga no politiskās darba kārtības, tā izvēlas alternatīvus informācijas avotus, vairāk atspoguļo opozīcijas partiju viedokļus nekā periodiskie izdevumi, kas iznāk latviešu valodā. Piemēram, studente Vera Zajeca pēc laikraksta «Čas» rakstu izpētes rezultātā, ka tas izvirza pats savus aktuālos tematus neatkarīgi no politiskās darba kārtības. Laikraksta žurnālisti analītiskajos rakstos un komentāros ir kritiski noskaņoti pret deputātiem kopumā, nevis kādu atsevišķu partiju. Tomēr V. Zajeca ir novērojusi, ka opozīcijā esošo partiju biedri, īpaši «Saskaņas centra» pārstāvji, rakstos tiek nosaukti vārdos, kamēr citus deputātus žurnālisti apzīmē tikai ar partijas nosaukumu, piemēram, телевизцы.

Paredzēts, ka maģistranti turpinās pētījumu, izvēršot vairākas apakštēmas. Piemēram, salīdzinās 2008. gada mediju tekstu rāmējumus ar valdības vēstījumiem šajā pašā laika posmā, piemēram, ar preses relizēm, informāciju Ministru kabineta un ministriju mājaslapās un citur.

Studentu atziņas papildinās vēlēšanu rezultātus (pētniecisko projektu par vēlēšanām Latvijā realizē Sociālo zinātņu fakultātes Sociālo un politisko pētījumu institūts).

No Meierovica līdz Artmanes atvadu rituālam

Otrs pētnieciskais projekts aplūko citu nozīmīgu komunikācijas tēmu – maģistrantūras studenti analizēja publiskās komemorācijas komunikatīvos aspektus. Diskusiju «Atvadu rituāla

Maģistranti analizēja arī teātra leģendas Viņas Artmanes atvadu rituāla norisi. Foto: Didzis Bērziņš

Latvijas publiskajā telpā pārvaldība: 2008. gada un citu gadu pieredze» vadīja asociētā profesore Vita Zelče.

Projekta idejas aizsākumi meklējami maģistrantu vērojumos par teātra leģendas Viņas Artmanes atvadu rituāla norisi. Līdztekus tā izpētei studenti analizēja arī valsts darbinieku Zigfrīda Annas Meierovica un Jāņa Čakstes, aktrises Daces Akmentiņas, dzejnieku Aspazijas un Ojāra Vācieša, «Prāta Vētras» dalībnieka Gundara Mauševica, hokejista Sergeja Žoltoka un aktiera Eduarda Pāvula atvadu rituālus. Konkrētos piemērus aplūkoja Didzis Bērziņš, Eviņa Ziemele, Vera Zajeca, Evita Teice-Mamaja, Laura Ardava, Laura Lasmane, Anna Vilka, Anna Balandina, Gundega Krakopa un Gita Siliņa.

Varas spēles ar likteņiem

«Piedalīšanās šajā konferencē bija ļoti interesanta pieredze un vienlaikus arī sevis pārbaudījums,» atzīst komunikācijas zinātnes maģistrante Laura Ardava. Viņa konferencē prezentēja referātu par dzejnieka Ojāra Vācieša komemorācijas rituālu Padomju Latvijas laikrakstos. Viens no būtiskākajiem jaunās pētnieces secinājumiem ir par dzejnieka nāves fakta un bērū atspoguļojuma formālo un emocionāli pieņemto raksturu padomju varas apstākļos – sēru vēstij par dzejnieka nāvi un apbedīšanu laikrakstu darba kārtībā nav piešķirta primāra nozīme, jo materiāli pārsvarā izvietoti tikai trešajā lappusē. Salīdzinājumā – ziņa par vairāku citu laikmeta leģendu nāvi bija avīžu un laikrakstu pirmās lapas materiāls.

Studenti secina, ka atvadu rituāli uzskatāmi parāda dažādas ikdienā grūtāk pamanāmas sabiedrības un sociālās sistēmas pazīmes. Tajos atklājas varas un tautas, dažādu sociālo grupu savstarpējās attiecības, kā arī mediju ideoloģiskā pozīcija.

«No vienas puses, šādos ikdienas dzīvi satricinošos gadījumos spilgti izpaužas dažādu varu spēles ar cilvēku likteņiem un viņu piemiņu. No otras puses – nereti mainās atsevišķu grupu kopīgās vērtēšanas un savas lomas apziņa un varai citkārt netīkamam rituālu darbību pieļaujamības sliekšnis. Tādējādi vara pēc savas labpatikas var krasī mainīt kāda indivīda tēlu un nozīmi atbilstoši savai ideoloģiskajai pozīcijai. Arī indivīds, izspēlējot pēdējo lomu, var ietekmēt varas un dažādu sabiedrības grupu savstarpējās attiecības,» maģistrants Didzis Bērziņš vērs uzmanību uz atvadu rituāla un pastāvošās varas mijiedarbību. Apkopojot savas un kolēģu prezentāciju galvenās domas, viņš secina, ka, neraugoties uz atšķirīgajiem aizgājēju dzīvesstāstiem un dažādajām varām, atvadu rituālos ir daudz līdzību.

Mirkļis uz mūžības fona

Kopējais studentu veikto pētījumu laika posms aptver vairāk nekā 80 gadus. Studentu diskusijas vadītāja V. Zelče norāda, ka, pētot atvadu rituālus, vienlaikus var saskatīt pagātni, cilvēku attiecības ar to, kā arī redzēt pagātnes elpu un klātbūtni mūsdienu rituālos. «Šāda veida pētījumi ir ļoti interesanti un nozīmīgi, jo sniedz mums ieskatu ne vien atvadu rituāla atspoguļojumā publiskajā telpā un atšķirībās starp mediju ziņojumiem, bet arī ļauj izdarīt secinājumus, kā šādus rituālus var ietekmēt konkrētais laiks, vara un sabiedrībā valdošie uzskati. Tāpat tie atklāj arī pašu cilvēku – cik tas bijis «diels» un cik ātri dažādu iemeslu dēļ tas var izdzist no kolektīvās atmiņas, neraugoties uz dzīvē sasniegto un piepildīto, krāšņo atvadu rituālu un tā rezonansi medijos – kā tas bija manis analizētajā Daces Akmentiņas piemērā,» stāsta maģistrante Anna Balandina.

Līdzīgi atvadu rituālu pētīšanas nozīmību pamato L. Ardava: «Tas neļauj aizmirst mūsu elkus, vienlaikus pilnveidojot patlaban pastāvošo komemorācijas kultūru.»

Par studentu patieso ierītesību tēmas izpētē liecina arī D. Bērziņa piebilde, ka «vienmēr ir interesanti vērot, kā ikdienišķais sadzīvo ar neparasto un kā mirklīgais izskatās uz mūžīgā fona, vai otrādi».

Arī šā pētnieciskā projekta mērķis ir apkopot studentu veikto pētījumu rezultātus zinātnisko rakstu krājumā.

A debate on pre-election promises and public commemoration rituals

How the mass media present the actions of the politicians in the context of their pre-election promises and the next year's state budget? What are the communicative aspects of commemoration in the public space in the context of the funeral of the legendary actress Vija Artmane and other symbolic figures of our era? These questions characterise both of the research projects of the UL Communication master's study programme students. On 6th November, the presentation of their first results opened the international conference «Good governance in the Baltic states» organised by the Advanced Social and Political Research Institute of the University of Latvia. The presentation was held in two parts: the first part presented the project of the master's students on the post-election discourse of the parliament of the Republic of Latvia in the public space. In the second part, the other project of the master's students was presented; it explores another significant theme: the communicative aspects of public commemoration. In conclusion, the associate professor Vita Zelče led the discussion «The governance of the commemoration ritual in the public space of Latvia: the experience of year 2008 and other years».

Labākā filozofija

Guntars DAĢIS

No 28. līdz 30. augustam Universitātes Lielajā aulā notika Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātes Kognitīvo zinātņu un semantikas centra un Kanساسas Valsts universitātes (ASV) rīkotais starptautiskais simpozījs «Analītiskajai filozofijai 200». Viens no simpozija viesiem bija Lidsas Universitātes (Lielbritānija) filozofijas profesors Pīters Saimonss (*Peter Simons*). Viņš uzstājās ar publisku lekciju «Analītiskā filozofija: kāda tā ir bijusi, kādai tai vajadzētu būt un kādēļ tā ir pati labākā filozofija».

No Interneta filozofijas enciklopēdijas (šķirkļa autors Ārons Prestons, Valparaiso Universitātes (ASV) asociētais profesors)

Analītiskās filozofijas skola kopš divdesmitā gadsimta sākuma bija vadošā akadēmiskā filozofija vairākos pasaules reģionos, bet galvenokārt Lielbritānijā un Amerikas Savienotajās Valstīs. Tā radās gadsimtu mijā, kad G. E. Mūrs un B. Rasels novērsās no tolaik Britu universitātēs dominējošā absolūtā ideālisma. Piedāvājot alternatīvu ideālismam, Mūrs un Rasels izmantoja lingvistisko idiomu, izvirzot filozofiskās argumentācijas centrā jēdzienu un propozīciju (izteikumu, apgalvojumu – G. D.) nozīmes konceptu. Rasels turklāt uzskatīja, ka dabisko valodu gramatika bieži ir maldinoša un, lai izskaustu filozofiskus maldus, propozīcijas ir jāizsaka simboliskās loģikas formālajā valodā, atsedzot to patieso loģisko formu. (..) saskaņā ar tradicionālo viedokli analītiskā filozofija sakrīt ar *lingvistisko pagrieziena* filozofijā (pievēršanos filozofisko problēmu skatīšanai valodas kontekstā – G. D.). (..) tādēļ tiek uzskatīts, ka analītiskā filozofija ir radusies plašākas filozofijas revolūcijas ietvaros, – ne tikai kā sacelšanās pret britu ideālismu, bet pret tradicionālo filozofiju kopumā.

– Kāpēc mēs atzīmējam analītiskās filozofijas divsimtgadi? Par analītisko filozofiju taču ir pieņemts runāt kā par divdesmitā gadsimta filozofijas virzienu, tātad iznāk tikai 100 gadi.

Pīters Saimonss: – Lielākā daļa cilvēku domā, ka analītiskā filozofija radās ap tūkstoš deviņsimto gadu Anglijā, taču nebija tā, ka divdesmitajā gadsimtā filozofijā pēkšņi notika revolūcija. Mēs runājam arī par analītiskās filozofijas priekštečiem, 19. gadsimta filozofiem, kuri vai nu ietekmēja divdesmitā gadsimta domātājus, vai arī viņu filozofija un ideāli bija ļoti līdzīgi. Viens no šādiem filozofiem bija Bernards Bolcano (*Bernard Bolzano*). Viņš deviņpadsmitajā gadsimtā bija ļoti ietekmīgs filozofs, un viņa darbi ir ļoti tuvi analītiskajai filozofijai. Bolcano pirmos darbus publicēja pirms 200 gadiem.

– Amerikāņu filozofs Ričards Rortijs septiņdesmito gadu sākumā rakstīja, ka analītiskā filozofija ir mirusi. Vai mēs te runājam par aizgājēju?

– Viņam nebija taisnība. Viņš tā teica, jo redzēja, ka analītiskā filozofija sašķeļas daudzos novirzienos. Rortijs pārstāvēja vienu no šiem novirzieniem, amerikāņu novirzienu, kura pamatā ir pragmatisms. Viņam šķita, ka šis virziens mirst, taču ir daudz citu novirzienu, kuri ir dzīvāki par dzīviem. Viņu maldināja fakts, ka viņš uz analītisko filozofiju skatījās no sava šaurā skatpunkta.

– Kas ir analītiskā filozofija?

– Atbildēt ir ļoti grūti. Analītiskā filozofija ir attīstījusies dažādos virzienos, taču ir viens jautājums, par kuru analītiskajā filozofijā valda vienprātība, – filozofijai ir jāsniedz skaidri, loģiski formulējumi. Bet laba filozofija to ir darījusi vienmēr! Ar ko tad analītiskā filozofija šajā ziņā atšķiras no citiem divdesmitā gadsimta filozofijas virzieniem, no pagātnes filozofijas? Tas, kas analītisko filozofiju atšķirā sākotnēji, bija doma, ka ir iespējams atrisināt filozofiskas problēmas ar valodas analīzes palīdzību. Ilgu laiku cilvēki domāja, ka analītiskā filozofija atrisinās vecās filozofijas problēmas, aizstājot tās ar valodas problēmām, kurās savukārt ir iespējams atrisināt. Bet izrādījās, ka tā nenotiek. Taču doma par izteiksmes skaidrību palika spēkā. Divdesmitā gadsimta analītiskā filozofija no citiem filozofijas virzieniem atšķiras ar to, ka lika uzvaru uz valodu. Fenomenoloģijā uzsvars tiek likts uz mentāliem notikumiem. Analītiskajā filozofijā tā ir valoda, kurā runājam par pieredzi. Taču atsevišķos gadījumos analītiskās filozofijas pārstāvji pievēršas arī fenomenoloģijai.

– Vai analītiskā filozofija var atrisināt problēmas?

– Iespējams, ka analītiskā filozofija nav atrisinājusi nevienu filozofisku problēmu, taču dažas tradicionālas problēmas ir sākušas šķīst mazāk problemātiskas, ja palūkojamies uz tām caur analītiskās filozofijas prizmu. Piemēram, radikālais skepticisms

noliedz, ka pastāv ārējā pasaule. Viens veids, kā parādīt, ka tā nav reāla problēma, ir parādīt, ka tas, kurš ir formulējis šo problēmu, runā tajā pašā valodā, kurā mēs. Bet vienā valodā mēs varam runāt tikai tad, ja pieņemam, ka dzīvojam vienā pasaulē un runājam vienā valodā. Tātad mēģinājums noliegt, ka pasaule eksistē, ir pašnīcinošs. Tas ir visai veiksmīgs arguments. Cits piemērs – vai ir iespējama privāta valoda, valoda, kurā runāju tikai es, kuru neviens cits principā nevar saprast? Atbilde – lai pastāvētu valoda, ir nepieciešama komunikējošu cilvēku sabiedrība. Ir vēl citas problēmas, kuras analītiskā filozofija neuzskata par reālām problēmām. Piemēram, šaubas, vai pastāv citas apziņas. No jūsu pozīcijām raugoties, es varu būt zombijs vai mašīna, kas neapzinās sevi. Lielākā daļa analītiskās filozofijas pārstāvju uzskata, ka nevar sākt filozofēt, iekams nav pieņemtas dažas nostādnes, kas balstās uz veselo saprātu. Piemēram, ka ir pasaule, ka ir citi cilvēki, ka mēs atšķiramies. Analītiskā filozofija neizdarīja to, ko no tās sākumā gaidīja, tā neatrisināja problēmas, taču tā dažas problēmas padarīja vienkāršākas. Ir tradicionālas filozofijas problēmas, kuras tika izvirzītas vēl pirms 2000 gadiem. Ja šīs problēmas tiek precīzi formulētas, lietojot analītiskās metodes, tās nepazūd, un vienīgais, ko mēs atklājam – ir pietiekami nopietni iemesli, kādēļ tās divtūkstoš gadu laikā nav atrisinātas.

– Vai analītiskā filozofija 21. gadsimta sākumā ir tikpat ietekmīga, kāda tā bija 20. gadsimta vidū?

– Es domāju, ka tajās valstīs, kur analītisko filozofiju ņem nopietni, tā ir pat vēl ietekmīgāka. Tur cilvēki nejauta, vai jūs pārstāvat analītisko filozofiju vai ne. Ja esat filozofs, tas automātiski nozīmē, ka runa ir par analītisko filozofiju. Cilvēki vairs neizmanto šo klīšeju, jo neredz nepieciešamību analītisko filozofiju nošķirt no citām. Valstīs, kur analītiskā filozofija tradicionāli ir bijusi stipra – Anglijā, Austrālijā un Ziemeļamerikā, arī Skandināvijā un Polijā – analītiskās filozofijas pozīcijas ir vēl vairāk nostiprinājušās. Tagad arī Francijā, Vācijā un Itālijā analītiskā filozofija ir kļuvusi ietekmīgāka. Starp mūsdienām un divdesmitā gadsimta vidus analītisko filozofiju ir kāda atšķirība – tā ir iemācījusies reflektēt filozofijas vēsturi, savu vēsturi. Tā vairs nav tik noraidoša attiecībā uz pagātņi. Pirms piecdesmit gadiem filozofi domāja, ka viņi reizi par visām reizēm ir veikuši revolūciju filozofijā, taču pagātnē revolūcijas jeb iedomātas revolūcijas ir notikušas ik pēc simts gadiem. Analītiskā filozofija no šīs idejas ir atteikusies. Iemesls tam ir paudžu maiņa. Jaunie filozofi ir aptvērusi, ka dara to pašu, ko filozofi ir darījuši tuvākā un tālākā pagātnē.

– Šķiet, ka mūsdienās filozofijā (ne tikai analītiskajā filozofijā) ir maz oriģinālu ideju. Filozofi pārsvarā nodarbojas ar citu filozofu komentēšanu, ar pagātnes ģēniju komentēšanu.

– Tā nu tas ir. Filozofijā ir periodi, kad tā ir ļoti dzīvīga un aktīva, kad veidojas labu filozofu apvienības, kad viņi ienes filozofijā jaunu gaismu. Tā notika Kembridžā 1900. gadā, tā notika Vīnē un Varšavā divdesmitajos gados, tā notika Amerikā četrdesmitajos gados. Seko laika posmi, kad filozofi nav tik aktīvi, un es domāju, ka mēs dzīvojam šāda laika posmā. Šobrīd filozofijā nav daudz ģēniju. Daži, protams, ir, taču mēs neredzam daudz Raselu un Vitgenšteinu.

– Agrāk filozofiem bija arī lielāka ietekme sabiedrībā.

– Tam var piekrist. Viens no iemesliem, kādēļ filozofi pagātnē, teiksim, pirms 200 gadiem, bija ietekmīgāki, bija tas, ka daudzi no viņiem nebija profesionāļi, viņi nestrādāja universitātēs, bet bija vispusīgi izglītoti cilvēki. Piemēram, Džons Loks bija politiski ietekmīga figūra, viņa idejas iegūla Amerikas

Pīters Saimonss LU viesojās simpozija «Analītiskajai filozofijai 200» laikā

Konstitūcijas pamatā. Deivids Hjūms bija ietekmīgs apgaismības darbinieks. Deviņpadsmitajā gadsimtā filozofija tika institucionalizēta, tā tika ierobežota universitātes sienās. Filozofi netiecās kļūt par ietekmīgām sabiedriskām figūrām. Bija, protams, izņēmumi, piemēram, Rasels Anglijā un Sartrs Francijā. Tam, ka filozofi vairs nav tik ietekmīgi, ir vairāki iemesli, ne tikai tas, ka filozofi palikuši sliktāki. Viens no iemesliem – ir mainījušies plašsaziņas līdzekļi. Ja jūs neprotat uzstāties televīzijā vai radio, ir grūti būt ietekmīgam. Rasels varēja būt ietekmīgs, uzrakstot rakstu. Filozofi bija ietekmīgāki, jo prata šādi izklāstīt savas domas. Mūsdienās ne visi filozofi prot sniegt tik labas intervijas kā politiķi. Taču tas nenozīmē, ka filozofijai nav nekādas ietekmes. Ir viens piemērs, kuru es vienmēr minu. Tas ir Austrālijas filozofs Pīters Singers. Viņš arī pārstāv analītisko filozofiju. Pateicoties saviem uzskatiem jautājumā par eitanāziju un medicīnas ētiku, viņš ir ļoti ietekmīgs arī Eiropā – Vācijā, Šveicē, Austrijā. Filozofs var būt ietekmīgs un slavens, ja viņš izvēlas aktuālu tēmu.

– Kāpēc jums patīk filozofija?

– Tāpēc, ka problēmas ir tik sarežģītas. Ir brīnišķīgi strādāt pie problēmām, kas ir nodarbinājušas cilvēkus divus tūkstošus gadu, un domāt, ka šo problēmu risināšanā ir iespējams kaut neliels progress. Tas ir liels intelektuāls izaicinājums. Es domāju, ka ir vēl tikai viens priekšmets, kur šis izaicinājums ir tikpat liels, un tā ir matemātika. Matemātikim, protams, ir jābūt citām iemaņām nekā filozofam.

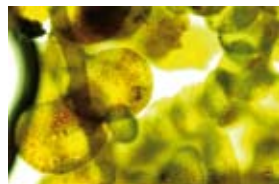
The best philosophy

On 28–30 August, the Centre for Cognitive Sciences and Semantics of the Faculty of History and Philosophy, in cooperation with Kansas State University, organized an international symposium 200 Years of Analytical Philosophy, which took place in the Great Hall of the University of Latvia. One of the invited speakers was the philosophy professor at the University of Leeds, Peter Simons. He read a public lecture *Analytic Philosophy: What it has been, what it should be, and why it's the best*. In our interview, he talks about the 200 years of analytical philosophy, and emphasizes that it is not dead yet, contrary to the belief of some philosophers. Analytical philosophy is blossoming in the countries where it has traditionally been strong – the United Kingdom, Australia, North America, also Scandinavia and Poland. He also expands on the subject why formerly philosophers exerted more influence on the society than it is possible in today's circumstances.

Svarīgākie notikumi Latvijas Universitātē

03.08.

Bioloģijas fakultātes studentu lauku kursa laikā atklāta Latvijai jauna sūnu suga

Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultātes studentiem lauku prakšu bāzē Kolkā noslēdzās lauku kurss «Sūnu un ķērpju ekoloģija un sistēmātika», ko katru otro gadu organizē Bioloģijas fakultātes Botānikas un ekoloģijas katedra profesora Gunta Brūmela vadībā. Kurša laikā Slīteres rezervātā atrasta jauna, bet gaidīta sūnu suga *Frullania fragilifolia* – trauslā frulānija; to apstiprināja arī pieredzējuši sūnu speciālisti Austrālija.

05.08.

Datorikas nodaļa saņēma vērtīgu dāvinājumu

Latvijas Universitātes Datorikas centrs no Cisco un Santa Monika Networks saņēma vērtīgu dāvanu – 3 jaunākās paaudzes maršrutētājus un 3 komutatorus. Dāvinājums paredzēts Datorikas nodaļas studentu vajadzībām. Tā ir vērtīga aparatūra, kas nepieciešama, lai studenti praktiskā darbā varētu apgūt datortīklu uzbūvi un darbības principus.

25. 08.

LU students Ainārs Kovals izcīnā sudraba medaļu XXIX Olimpiskajās spēlēs

Ar teicamiem Latvijas Universitātes studentu-sportistu startiem noslēgušās XXIX Olimpiskās spēles Pekinā. Lielākā panākuma kalnātais ir Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes maģistrants Ainārs Kovals, kurš izcīnīja sudraba medaļu šķēpa mešanā.

27.08.

Latvijas Universitātē notikusi nozīmīga konference optikas un fotonikas jomā

No 24. līdz 27. augustam Latvijas Universitātē norisinājās 6. starptautiskā konference par progresīviem optiskiem materiāliem un ierīcēm *Advanced Optical Materials and Devices (AOMD-6)*. Tā ir nozīmīgākā Baltijas reģiona konference optikas un fotonikas jomā un tiek organizēta reizi divos gados kādā no Baltijas valstīm. Šogad konferencē piedalījās vairāk nekā 100 dalībnieku no 16 valstīm, tai skaitā ASV, Kanādas, Lielbritānijas, Japānas, Vācijas u. c.

28.08.

Svinīgi atklāta Latvijas Universitātes Filoloģijas un mākslas zinātņu fakultāte

28. augustā plkst. 16.00 Visvalža ielā 4a notika Latvijas Universitātes Filoloģijas un mākslas zinātņu fakultātes svinīga atklāšana, nomainot plāksni pie fakultātes centrālās ieejas un 2. stāva vestibilā, kur izvietots fakultātes dekanāts, katedras, pētījumu centri un auditorijas. LU Filoloģijas fakultāte ir pārsaukta par Filoloģijas un mākslas zinātņu fakultāti, lai pilnīgāk atspoguļotu fakultātē pārstāvētos studiju virzienus, zinātniskās pētniecības nozaru un kultūrprojektu spektru.

29.08.

Ar svinīgu sanākumi Universitāte uzskatīja jauno studiju gadu

29. augustā Latvijas Universitātes Lielajā aulā notika svinīga LU darbinieku sanāksme, veltīta jaunā studiju gada sākumam. Sanāksmes laikā LU rektors prof. Mārcis Auziņš apsvēica visus klātesošos ar

tuvojošos jauno mācību gadu un teica uzrunu. Sanāksmes noslēgumā tika sveikti jaunievēlētie profesori.

30.08.

Ceturtais starptautiskais kognitīvo zinātņu, loģikas un komunikācijas simpozījs «Analītiskajai filozofijai – 200»

No 28. līdz 30. augustam Latvijas Universitātē norisinājās Austrumeiropā vēl nebijuša mēroga pasākums, kas veltīts analītiskās filozofijas divsimtgadei. Tas ir ceturtais starptautiskais kognitīvo zinātņu, loģikas un komunikācijas simpozījs, kuru organizēja LU Kognitīvo zinātņu un semantikas centrs sadarbībā ar Kanzasas Valsts universitāti (ASV).

01.09.

Aristotelis Latvijas Universitātē sagaida jaunus studentus

Kā jau katru gadu, neilgi pirms paša jaunā mācību gada sarosījās aktīvākie Latvijas Universitātes studenti un aicināja pirmkursniekus visiem kolektīvi nosvinēt mācību uzsākšanu nākošā izglītības pakāpē. Vairākas LU fakultāšu pašpārvaldes pirms Aristoteļa svētkiem organizēja pasākumus savu fakultāšu telpās. Šādi pasākumi tika rīkoti, lai veidotu patriotismu, ko ļoti labi bija iespējams novērtēt galvenajā notikumā – visu LU jauno studentu sanāksnā Doma laukumā.

06.09.

LU Inovāciju centrs piedalās izstādē Riga Food

LU Inovāciju centrs no 3. līdz 6. septembrim piedalījās izstādē *Riga Food 2008*. Inovāciju centra standā varēja iepazīties ar Latvijas Universitātes zinātnieku

pētījumiem pārtikas nozarei aktuālos jautājumos. Šogad īpašu uzmanību tika pievērsta LU Mikrobioloģijas un biotehnoloģijas institūta izstrādātajām, kuras piedāvā funkcionālas pārtikas un dzērienu ražotājiem.

11.09.

Prof. J. Kursītes grāmatas «Sfumato nesfumato» atvēršanas svētki

Latvijas Universitātes Lielajā aulā notika prof. Janīnas Kursītes grāmatas «Sfumato nesfumato» atvēršanas svētki. Grāmatu izdevis apgāds «Madris». Grāmatas atvēršanā piedalījās arī Latvijas Valsts prezidents Valdis Zatlers. Grāmatā stāstīts par autora folkloras ekspedīciju ilggadējo pieredzi. Grāmatā ir daudz fotogrāfiju, jo tā ir mūsu otra, paralēla vizuālā realitāte, kas palīdz uzcelt aizgājušo un saglabāt to.

12.09.

Nopulētais dārgakmens – Morberga vasarnīca

Zaļvara miniatūra neogotikas pils – tā ir Latvijas Universitātes lielākā mecenāta Kristapa Morberga atjaunotā vasarnīca Dzintaru prospektā Jūrmalā. Pēc restaurācijas ciemiņiem tā tika izrādīta 12. septembra pēcpusdienā un kā īpašu dāvanu saņēma arī plāksni «Kultūras piemineklis». Aizsākums bija 2005. gadā, kad Latvijas Universitāte piedalījās projektā konkursā ar projektu «Kristapa Morberga vasarnīcas kompleksa restaurācija», un kad tika piešķirts līdzfinansējums.

15.09.

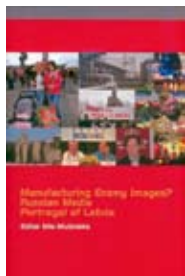
Latvijas Universitātē ir atbalsta programma augsta līmeņa sportistiem

no 2008. gada augusta līdz oktobrim

Latvijas Universitāte atbalsta studentu-sportistu iespējas attīstīt savas sportiskās prasmes ar dažādiem pasākumiem. Viens no tiem – augusta līmeņa sportistiem jau otro gadu tiek piemērotas studiju maksas atlaides 50% līdz 100% apmērā. Lai jaunie sportisti iesaistītos šajā un citās atbalsta programmās, priekšnosaujums ir labas sekmes studijās. Studiju maksas atlaides talantīgiem sportistiem tiek piemērotas, pamatojoties uz vairākiem kritērijiem.

19.09. Ienaidnieka tēla ražošana? Latvijas attēlojums Krievijas medijos

Latvijas Universitātes Sociālo un politisko pētījumu institūts laidis klajā un prezentējis grāmatu *Manufacturing Enemy Images? Russian Media Portrayal of Latvia* (Ienaidnieka tēla ražošana? Latvijas attēlojums Krievijas medijos). Pēc grāmatas prezentācijas notika diskusija *The Thaw is Over – What Next in Latvian-Russian Relations?* (Atkusnis beidzies – kas notiks tālāk Latvijas-Krievijas attiecībās?)

24.09. Universitāte saņem grāmatu dāvinājumu no ASV vēstniecības Latvijā

Amerikas Savienoto Valstu vēstniecība Latvijā dāvināja Latvijas Universitātei Amerikas bibliotēkas (*The Library of America*) pilnu grāmatu kolekciju. Tā sastāv no 219 dažādu žanru grāmatām, ieskaitot daiļliteratūru, vēsturi, dzeju, lugas, esejas, filozofiju, ceļojumu aprakstus, sprediķus, runas un stāstus par vergiem. Latvijas Universitātes rektors prof. Mārcis Auziņš, saņemot dāvinājumu, atzina, ka šī kolekcija nodarēs gan humanitāro un sociālo zinātņu studentiem gan pasniedzējiem studiju procesā, gan kā interesanta lasāmviela.

26.09. Zinātniska konference «Lāčplēša ceļš pasaulē»

Lielvārdē Andreja Pumpura Lielvārdes muzeja svētkos notika starptautiskās zinātniskās konferences «Lāčplēša ceļš pasaulē» 2. sesija. Atzīmējot eposa «Lāčplēsis» publicēšanas 120. gadskārtu, konferenci valsts pētījumu programmas «Letonika» ietvaros rīkoja Latvijas Universitātes Filoloģijas un mākslas zinātņu fakultāte. Konferences 1. sesija notika Burtniekos 20. jūnijā Valmieras rajona rīkotā plašā pasākuma «Lāčplēsis. Atdzimšana» laikā.

26.09. Pasākums «Zinātnes kafējnīca»

Latvijas Universitātes kafējnīcā notika pasākums «Zinātnes kafējnīca» par tēmu «Viedie materiāli – revolūcija tekstilrūpniecībā». Tā ievadīja Zinātnieku nakts pasākumus, kuri norisinājās vienlaikus četrās Latvijas pilsētās – Rīgā, Jelgavā, Daugavpilī un Rēzeknē. Zinātnieku nakts notika vēl 30 Eiropas valstīs, vairāk nekā 150 Eiropas pilsētās. Tie ir zinātnes svētki, kuros jebkurš varēja ielūkoties zinātnieku ikdienā, justies kā zinātnieks, varbūt pat izvēlēties savu nākotnes profesiju. Zinātnes kafējnīcā bija iespēja gan uzzināt zinātnes jaunumus, gan uzdot savu jautājumu zinātniekam un ieklausīties atbildēs.

27.09. Latvijas Universitāte nosvinējusi 89. jubileju!

27. septembrī notika Latvijas Universitātes 89. jubilejai veltīta svinīga Senāta sēde, kuras laikā tika arī pasniegtas LU Fonda mecenātu stipendijas, apbalvoti skolotāji un piešķirti

LU goda doktora, goda biedra un emeritētā profesora goda nosaukumi. Pirms svinīgās sēdes LU saime pulcējās kopīgā lūgšanā LU Mazajā aulā. Latvijas Universitāte dibināta 1919. gada 28. septembrī un ir valsts vēsturiski nozīmīgākais izglītības, zinātnes un kultūras centrs.

01.10. «Zvaigžņotajai Debessij» – 50

1. oktobrī notika astronomijas žurnāla «Zvaigžņotā Debessij» 50 gadu jubilejas svinības. Žurnāls jau 50 gadus ir saglabājis misijas apziņu informēt studentus, skolēnus un sabiedrību par to, kas notiek astronomijas pasaulē un kā strādā Latvijas zinātnieki. Šie pētījumi nepieciešami plašakai sabiedrībai, lai uzzinātu, kā astronomijas sasniegumi ietekmē cilvēku dzīvi.

03.10. Paraksta vienošanās protokolu par Baltijas doktorantūras skolu

Tallinā 3. oktobrī Latvijas Universitātes rektors Mārcis Auziņš, Tallinas Universitātes rektors Reins Rauds un Kauņas Vītauta Dižā universitātes rektors Zigmass Lideka parakstīja vienošanās protokolu par triju universitāšu kopīgu zinātnisko grādu piešķiršanu. Vienošanās aptver sociālās un humanitārās nozares. Galvenais ieguvums no vienotā grāda sistēmas ir zinātnieku kooperācija un starpnozaru pētījumi, kā arī labāka starptautiskā promocijas darbu ekspertīze.

17.10. Prof. Ābrama Kleckina 75 gadu jubilejas svinības

Ar ziediem, sirsnīgākajiem vārdiem un pateicību par dzīves viedumu 17. oktobra pēcpusdienā Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātē pulcējās tie, kas vēlējas sveikt profesoru Ābramu Kleckinu viņa septiņdesmit piektajā jubilejā. Universitātes rektora deleģēts, sveikt profesoru ieradās LU rektors Juris Krūmiņš, kas atzina, ka profesora Kleckina darbība ir labi redzama publiskajā telpā, bet tāpēc vēl jo vairāk atbildības pārpilna. Profesors Ā. Kleckins ir viens no studentu cienītākajiem un mīļākajiem pasniedzējiem, kurš Universitātē ir nostrādājis vairākus gadus desmitus. Allaž apbrīnota un cienīta ir Ā. Kleckina erudīcija un dziļās zināšanas pasaules Latvijas kino jomā.

25.10. IT olimpiādē uzvar mūsējie

Lattelecom grupas uzņēmums *Lattelecom Technology* sadarbībā ar *Swedbank* un *Microsoft* rīkoja IT olimpiādi. Studentu grupā olimpiādē uzvarēja Latvijas Universitātes komanda *hmm*, kuru izveidoja Dmitrijs Vinogradovs, Armands Ķirītis un Eduards Jermaks. Studentu grupā otro labāko rezultātu uzrādīja *Ventspils Augstskolas komanda El Rava*, bet trešo – Latvijas Universitātes komanda *Z=GS*.

27.10. Vienošanās par sadarbību datu pārraidē tīkla izveidē

Latvijas Universitātes Senāta sēžu zālē Latvijas Zinātņu akadēmija un visas sešas Latvijas universitātes parakstīja nodomu protokolu par sadarbību pārraidē tīkla zinātniskās darbības nodrošināšanai. Nodomu protokolu parakstīja: Daugavpils Universitāte, Latvijas Lauksaimniecības universitāte, Latvijas Universitāte, Latvijas Zinātņu akadēmija, Liepājas Universitāte, Rīgas Stradiņa universitāte un Rīgas Tehniskā universitāte.

*No sirds dziļumiem -
Cik skaisti rietumpusē
Sniega mākoņi.*

Isjo Kosugi

*Priecīgus Ziemassvētkus
un zināšanām bagātu Jauno gadu!*

ISBN 978-9984-825-70-0

9 789984 825700 >

20084 >

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**